

BEST OF MILOS

in responsible tourism
2013

*Επιλεγμένες προτάσεις
για τη Μήλο με γνώμονα
τον βιώσιμο τουρισμό*

Η ταυτότητά μας

BEST OF MILOS 2013

έναν οδηγό που προσφέρει «Επιλεγμένες προτάσεις για τη Μήλο με γνώμονα τον βιώσιμο τουρισμό».

Κυκλοφορεί

Στις αρχές κάθε καλοκαιριού!

Χρώμα

Το αιώνιο γαλάζιο του Αιγαίου
Το αγαπημένο φούξια της βοκαμβίλιας

Στόχος

Να συνεισφέρει στην προβολή του νησιού και την ολόπλευρη και αειφόρο ανάπτυξη του.

Τι είναι "BEST"

Best για εμάς, είναι όσα μέρη αξίζει να επισκεφτούμε και όσες εμπειρίες αξίζει να ζήσουμε στη Μήλο. Όλες οι επιλογές έγιναν κατά την κρίση της υπεύθυνης για την έκδοση, ενός ανθρώπου με βαθιές ρίζες στη Μήλο, και σε συνέχεια ουσιαστικής αναζήτησης και προσεκτικής εξέτασης των πιθανών επιλογών.

Κριτήρια για την παρουσίαση επιχειρήσεων στον οδηγό

Οι επιχειρήσεις που παρουσιάζονται στον οδηγό επικεντρώνονται στην παροχή υπηρεσιών για επισκέπτες. Επιλέχθηκαν, ενδεικτικά, με βάση τη συνολική ποιότητά τους σε επίπεδο υπηρεσιών και το σεβασμό προς τον επισκέπτη αλληλά και γιατί διακρίνονται σε έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω τομείς:

- Τοπική παράδοση και πολιτισμική συναίσθηση
- Κοινωνική και περιβαλλοντική ευαισθησία
- Αισθητική άποψη και φιλόξενη διάθεση
- Φυσικό περιβάλλον και τοποθεσία
- Εφαρμογή πρωτότυπων ιδεών

Βιώσιμος Τουρισμός

(Υπεύθυνος / Αειφορικός / Ήπιος / Εναλλακτικός)*

Η ανάπτυξη «βιώσιμου» τουρισμού ικανοποιεί τις ανάγκες των τουριστών και των περιοχών που τους φιλοξενούν, διασφαλίζοντας παράλληλα το μέλλον.

Η ανάπτυξη αυτή οδηγεί στην αναβάθμιση του τουρισμού μέσω της διατήρησης της πολιτιστικής ταυτότητας, της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Όλες οι μορφές τουρισμού μπορούν να είναι αειφορικές, εφόσον οι επισκέπτες είναι ευσυνειδητοί πολίτες του κόσμου, σέβονται τη ζωή, το περιβάλλον και την κουλτούρα των ανθρώπων της περιοχής την οποία επισκέπτονται.

*Απόσπασμα από το "Global Code of Ethics for Tourism" (παγκόσμιος κώδικας ηθικής για τον τουρισμό).

Δεκάλογος του καλού ταξιδιώτη

- Διατηρούμε το νησί καθαρό
- Μαζεύουμε τα σκουπίδια που βρίσκουμε στην παραλία και βεβαίως δεν αφήνουμε δικά μας
- Δε γράφουμε πάνω στα βράχια. Σεβόμαστε τους γεωλογικούς σχηματισμούς και δεν τους αλλοιώνουμε
- Δεν παίρνουμε μαζί μας κομμάτια οψιδιανού, ούτε βότσαλα από τις παραλίες
- Δεν οδηγούμε και δεν παρκάρουμε στις παραλίες
- Προστατεύουμε τη βλάστηση και τα ζώα του νησιού
- Δεν ξεχνάμε να κλείνουμε τις ξύλινες/συρμάτινες πόρτες που συναντάμε στους περιπάτους μας
- Δε σπαταλάμε το νερό και τους φυσικούς πόρους
- Σεβόμαστε τους ανθρώπους και την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου
- Απολαμβάνουμε τη γνωριμία με το νησί και τους ανθρώπους του

Our ID

BEST OF MILOS 2013

This edition is a guide to the "Best in Responsible Tourism" in Milos.

In circulation

Every year, in the beginning of summer!

Color

The eternal blue of the Aegean
The favorite fuchsia of the bougainvillea

Long-term Objective

To contribute to the holistic advancement and sustainable development of the island.

What "BEST" means

Best to us is all the places worth seeing and all the experiences worth living in Milos. All choices were made according to the personal judgement of the editor, a descendant of an old Melian family, and only after careful consideration and thorough examination of prospective alternatives.

Selection criteria for placements in this guidebook

The venues offering guest services, presented herein, were selected for the overall quality of their services and respect on customer needs and additionally because they stand out in at least one of the following areas:

- Local tradition and cultural awareness
- Social and environmental consciousness
- Character, aesthetics and hospitable attitude
- Natural environment and location
- Implementation of original ideas

Responsible Tourism

(Sustainable / Alternative / Green / Eco / Nature Tourism)*

The development of Responsible Tourism fulfills the needs of both present tourists and host regions while at the same time it safeguards future opportunities.

Such a development is conducive to enriching and enhancing the standing of tourism, provided it respects the cultural heritage, protects the natural heritage composed of ecosystems and biodiversity and preserves endangered species of wildlife.

All forms of tourism can be responsible. Of primary concern is to become a conscious citizen of the world, to respect the life, the culture and the environment of the host people and to participate discretely.

*A short excerpt from the "Global Code of Ethics for Tourism".

Make a real difference. Become a Responsible Traveler

- **Keep the island clean**
- **Collect the trash on the beach and certainly do not leave yours around**
- **Please, no writing on the rocks. Admire geological formations but do not alter them**
- **Do not take any obsidian pieces or pebbles from the beaches**
- **Do not drive and do not park on the beaches**
- **Help preserve the natural environment. Protect vegetation and animals of the island**
- **Do not forget to shut the wooden/wire doors that you come across while roaming around**
- **Conserve rare and precious resources, in particular water and energy**
- **Respect the local population and the cultural heritage of the region**
- **Enjoy getting to know the island and its people**

Καλώς Ορίσατε σε μία... διαφορετική Μήλο!

Η Μήλος, είναι ένα από τα ομορφότερα νησιά της Ελλάδας. Μία κοιτίδα πολιτισμού από την προϊστορική εποχή, ένα φημιστηγενές νησί «φυσικής τέχνης», το νησί με τις πολύχρωμες παραλίες, τις κρυμμένες κατακόμβες, το «νησί της Αφροδίτης» - ένα Κυκλαδίτικο τοπίο απaráμιλλη φυσικής ομορφιάς.

Σημάδια από τη μακραίωνη πορεία της στο χρόνο, γεωλογικά, μορφολογικά, ιστορικά ή πολιτιστικά, ξεπροβάλλουν σε κάθε της γωνιά. Η Μήλος αναφαίνεται στην ιστορία, λόγω του οψιδιανού, από την Μεσολιθική εποχή, ακμάζει κατά την Μινωική-Μυκηναϊκή, και φτάνει στο απόγειό της κατά την Κλασική περίοδο. Συνεχίζει δραστήρια και παραγωγική κατά τη Ρωμαιοκρατία, την πρωτοχριστιανική εποχή και τη Λατινοκρατία. Μετά από σκοτεινό διάλειμμα τριών αιώνων εισέρχεται πάλι ενεργά στην οικονομικο-παραγωγική ζωή της Ελλάδας από τις αρχές του 20ου αι.

Καταπράσινη και θουλουδιασμένη την άνοιξη, υποδέχεται το Πάσχα τιμώντας την παράδοση. Πολλοσύνχναστη και χαρούμενη το καλοκαίρι, χαρίζει απλόχερα τις ομορφιές της. Γαλήνια και τρυφερή το φθινοπώρο, δελεάζει τους περιπατητές με αρώματα νοτισμένης φύσης. Ευμετάβλητη το χειμώνα, άηλοτε αγριεμένη και άηλοτε αναπάντεχα ηλιόηλοστη μαυλίζει τους λιγοστούς τυχερούς επισκέπτες με το καθαρό φως της.

Ελπίζουμε να απολαύσετε τις επιλογές που σας ταιριάζουν και να ανακαλύψετε και άλλες, δικές σας, καινούριες και μοναδικές, όσο οι διακοπές σας στη Μήλο!

Ο οδηγός, που γράψαμε για σας με μεράκι και αγάπη, θα σας συντροφεύει σαν ένας καλός φίλος και θα σας δίνει συμβουλές για τις μέρες της παραμονής σας στο νησί. Ανακαλύψτε μικρά μυστικά, δοκιμάστε μηλειακές γεύσεις, απολαύστε τη φιλοξενία των ανθρώπων, εξερευνήστε τις πολυάριθμες ακτές του, οργανώστε το πάρτι της ζωής σας! Ακολουθείστε τα "tips" και ζηήστε μία... διαφορετική Μήλο, στην οποία η ποιότητα και ο σεβασμός προς τον επισκέπτη έχουν τον πρώτο λόγο.

Σχόλια, σκέψεις και προτάσεις για την παρουσία ή τις μελλοντικές εκδόσεις μπορείτε να στείλετε μέσω email στο best@mymilos.gr. Ανακαλύψτε περισσότερα για τη Μήλο στο www.mymilos.gr

Welcome to a... different Milos!

Milos is one of the most beautiful islands of Greece. A birthplace of western civilization since the pre-historic era, a volcanic island of "natural art", the island of the multicolored beaches and the secluded catacombs, the "island of Venus". A Cycladic landscape of unique natural beauty.

Geological, morphological, historical and cultural indications of its progressive course through time are evident all over the place. Milos appears in history in the Mesolithic period due to the obsidian, it flourishes during the Minoan-Mycenaean era and reaches big acme in the Classical epoch. It continues to contribute actively and productively throughout the Roman rule, the early Christian years and the Latin domination. After a dark interval of three centuries it dynamically reenters the socio-economic life of Greece in the beginnings of the 20th c.

Green and covered with colorful flowers during the spring, it welcomes Easter with fascinating traditional celebrations. Busy and joyous in the summer, it salutes visitors abundantly laying out its attractions. Calm and peaceful in the autumn it tempts hikers with fresh scents of moist nature. Capricious during the winter, furious or unexpectedly sunny, it captivates the scarce guests with its bright light.

We hope that you will enjoy all the charm our island has to offer and grab the opportunity to discover more, original and unique beauties, just like your holidays in Milos will be!

This guidebook was compiled with genuine concern for our island and lots of fun. Just like your "best" friend, let it accompany you on this journey pointing out its amicable advice. Discover little secrets, try Melian tastes, enjoy the hospitality of the people, explore the infinite coasts, arrange the party of your life! Follow our "tips" and experience a... different Milos where quality and respect to the visitor play the most important role.

We will be happy to receive comments and suggestions about this or our future editions at: best@mymilos.gr. Learn and discover more about Milos on www.mymilos.gr.

Η Μήλος με μια ματιά!

Έκταση: 151 τ. χλμ.

Ακτογραμμή: 125 χλμ.

Παραλίες: Περισσότερες από 71!

Απόσταση από το λιμάνι

του Πειραιά: 86 ναυτικά μίλια /

5 - 7,5 ώρες με συμβατικό πλοίο /

2,5 - 4,5 ώρες με ταχύπλοο

Απόσταση από το Εθ. Βενιζέλος: 25'

(συστήνεται για τους ανυπόμονους!)

Υψηλότερη κορυφή: 751 μέτρα

(προφύτης Ηλίας)

Μόνιμοι κάτοικοι: 5.000

Απαραίτητο τηλέφωνο: 22870 22 445

(Τουριστικές Πληροφορίες Μήλου, Αδάμας
-ισχύει για τους καλοκαιρινούς μήνες)

Milos at a glance!

Area: 151 sq. km

Coastline: 125 km

Number of beaches:

More than 71!

Distance from Piraeus port:

86 nautical miles / 5 - 7,5 hrs

with conventional boats /

2,5 - 4,5 hrs with high speed boats

Length of flight from El.Venizelos

(Athens Airport): 25' (recommended
to the impatient travelers!)

Highest point: 751 m

(mountain of Prophet Elias)

Residents: 5.000 people

Essential phone number: (+30) 22870 22 445

(Milos Tourist Information Center, Adamas,
valid from June to September)

 Λιμάνι Port	 Χωριό ή οικισμός Village or settlement	 Ασφαλιτόδδρομος Paved road
 Αεροδρόμιο Airport	 Κατοικίες Country houses	 Χωματόδρομος Dirt Road
 Παραλία Beach	 Αρχαιολογικός χώρος / Archaeological site	 Μονοπάτι Hiking trail

Γνωρίζοντας τη Μήλο Getting to know Milos

Στιγμές από την ιστορία της
Moments in Milos' history

Μικρά θαύματα της φύσης
Little miracles of nature

Στάση σε χωριά και οικισμούς
A look at villages and settlements

Οικισμοί με παραδοσιακά σύρματα και
γραφικές παραλίες
Settlements with traditional "syrmata"
and scenic beaches

Κάθε παραλία, ένας διαφορετικός κόσμος!
Every beach a different world!

Στη ρότα των πειρατών
The route of the pirates

Η ιστορία μας μέσα από τα μουσεία
Our history through the museums

Από την ειδωθολατρία στο Χριστιανισμό
From paganism to Christianity

Λαμπρή - Πάσχα - Πασχαλιά
Easter in our shiny island

Οι φωτάρες του Κυριαύγουστου
The big bonfire of August!

Στιγμές από την ιστορία της Μήλου

Ο Μήλος, σύμφωνα με την μυθολογία, ήταν γιος του Ποταμού Σκαμάνδρου που αποίκισε το νησί μετά από οδηγία της θεάς Αφροδίτης. Ήταν ένας όμορφος νέος που τον ερωτεύτηκαν οι τρεις Ολύμπιες θεές, Ήρα, Αθηνά και Αφροδίτη, και δημιουργήθηκε η έρις που κατέστησε να λύσει ο Πάρις. Το έπαθλο ήταν μήλο που ο Πάρις προσέφερε στην Αφροδίτη «τη καλλίστη» - στην ωραιότετην.

Η πόλη της Φυλακωπής (1) αναπτύχθηκε κατά την Μινωική περίοδο σαν διαμετακομιστικός εμπορικός σταθμός της περιζήτητης πέτρας, του οψιδιανού. Σε ανασκαφή που έγινε στο νεκροταφείο της πόλης, βρέθηκε πήλινο ομοίωμα πηλού της 3ης χιλ. π.Χ. που δίνει μία ιδέα των πλοιαρίων που χρησιμοποιούσαν για το εξαγωγικό εμπόριο του οψιδιανού. Το ομοίωμα εκτίθεται σήμερα στο Αρχαιολογικό μουσείο Μήλου.

Η αρχαία πόλη Κλήμα, γνώρισε μεγάλη ακμή την αρχαϊκή (7ο-6ο αιώνα π.Χ.) και την κλασική (5ο-4ο αιώνα π.Χ.) εποχή. Ήταν περιτριγυρισμένη με ισχυρά τείχη που έφθαναν μέχρι τη θάλασσα και κοσμήτο με μνημειώδη δημόσια κτίρια και έργα τέχνης, μάρτυρες της ευημερίας που ανέπτυξε. Έκοψε αργυρό νόμισμα και ανέπτυξε ίδιο αλφάβητο. Υπολογίζεται ότι το θέατρο της πόλης στην αρχαιότητα, χωρούσε περί τους 7000 θεατές. (2)

Οι κατακόμβες της Μήλου θεωρούνται το δεύτερο πιο αξιόλογο Παλαιοχριστιανικό μνημείο στον κόσμο, μετά από αυτές της Ρώμης. Έχουν μήκος 184μ. και είναι σκαμμένες σε μαλακό κισσαρώδη βράχο, αρχικά σε φυσικά σπήλαια, ανάμεσα στο χωριό της Τρυπητής και στα ερείπια της αρχαίας πόλης του Κλήματος, σε ύψος περίπου 150 μ. από την θάλασσα.

Το άγαλμα της Αφροδίτης, που έκανε γνωστή τη Μήλο στα πέρατα του κόσμου, φιλοτεχνήθηκε κατά την Ελληνιστική περίοδο (323-146 π.Χ.). Τα χέρια της Αφροδίτης δεν βρέθηκαν ποτέ. Πιστεύεται, ότι με το δεξί χέρι ανασήκωνε τον χιτώνα και με το αριστερό κρατούσε το μήλο, σύμβολο της ομορφιάς, που σύμφωνα με τον μύθο της χάρισε ο Πάρις. Το άγαλμα βρίσκεται σήμερα στο Μουσείο του Λούβρου ενώ στο Αρχαιολογικό μουσείο Μήλου εκτίθεται αντίγραφο του αγάλματος. (3)

Moments in Milos' history

Milos, according to Greek mythology, was the son of River Skamandros who colonized the island, following the directive of goddess Venus. The three Olympian Goddesses, Hera, Athena and Aphrodite, befell in love with this beautiful young man. A dispute was thus created, that Paris of Troy was called to judge. The reward was an apple that Paris offered to Aphrodite - "to the fairest one".

The city of Phylakopi (1) developed during the Minoan period as a trade center of the obsidian, a highly valued volcanic mineral. A clay effigy of a boat, of the 3rd mil. BC, was excavated at the cemetery of the city. The boat effigy is considered a replica of the vessels used for the trade of the obsidian and is now exhibited at the Archaeological museum of Milos.

The ancient polis of Klima reached a big acme during the archaic (7th-6th c. AD) and the classical (5th-4th c. AD) periods. It was surrounded by strong walls that reached downhill to the sea and was adorned with monumental buildings and exquisite works of art, an indication of great prosperity. The city minted silver coins and developed its own alphabet. It is estimated that its theatre could accommodate up to 7000 spectators. (2)

The catacombs of Milos are considered the second most important Paleo-Christian monument in the world, after those of Rome. Carved in soft pumice stone, initially in natural caverns, between the village of Trypiti and the ancient city of Klima, they lie approximately 150 m above sea level and have an explored length of 184 m.

Aphrodite of Milos (Venus de Milo), the statue that made Milos renowned to the end of the world, was created at the end of the Hellenistic period (323-146 BC). Aphrodite's hands were never recovered. It is believed that with the right hand she lifted up her drapery. With the left hand she held the apple, the "symbol of beauty", which according to the legend, Paris offered to her - "to the fairest". A replica of the statue is exhibited at the Archaeological museum of Milos. (3)

www.mymilos.gr tip:

Επισκεφτείτε το Αρχαιολογικό Μουσείο του νησιού στην Πλάκα και ελάτε σε επαφή με την καθημερινή ζωή, τις εργασίες, την αρχιτεκτονική και τα ταφικά έθιμα που επικρατούσαν κατά την Προϊστορική και Ιστορική περίοδο στη Μήλο. (τηλ. 22870 28026). Visit the Archaeological museum of Milos in Plaka, and get acquainted with the everyday life, the artistic achievements, the architecture and the burial customs that prevailed during the Prehistoric and Historic periods in Milos. (tel. 22870 28026).

Μικρά θαύματα της φύσης

Το ηφαιστειογενές νησί της Μήλου αναδύοταν από το Αιγαίο πέλαγος πριν από 2,7-1,8 εκ. χρόνια σαν αποτέλεσμα των καταβυθίσεων της Αφρικανικής τεκτονικής πλάκας κάτω από την Ευρασιατική.

Το παλιότερο πέτρωμα (διοξειδίο του πυριτίου)

δημιουργήθηκε πριν από 1,5 εκ. χρόνια στην Μπομπάρδα του Αδάμαντα. Πρόκειται για τον γνωστό οψιδιανό, ένα είδος φυσικού γυαλιού, που συντέλεσε σημαντικά στην ανάπτυξη της Μήλου.

Παλιόρεμα σημαίνει αφιλόξενος ποταμός. Παρά το οξύμωρο της τοπωνυμίας, επισκεπτείτε το Παλιόρεμα, όχι μόνο για το τοπίο και τις εγκαταστάσεις των ορυχείων θείου που έχουν διασωθεί, αλλά κυρίως για να εκτιμήσετε τις συνθήκες ζωής και εργασίας των εργαζομένων, που σήμερα θα τους θεωρούσε κανείς αθηθινούς ήρωες. [1]

Το ακρωτήριο Βάνι σήμερα σηματοδοτεί την είσοδο στο ήμισυ της Μήλου προς τα δυτικά. Πριν από εκατομμύρια χρόνια ήταν βυθός ενός ηφαιστειακού κρατήρα στον πυθμένα της θάλασσας, όπου σχηματίστηκε το Μαγγάνιο. [2]

Ο Κάλαμος βρίσκεται πάνω από τον όρμο της Αγ. Κυριακής. Ένα από τα παλιότερα ηφαιστειακά κέντρα στα ΝΑ του νησιού, τμήμα του ηφαιστειακού τόξου του νότιου Αιγαίου. Ψηλές θερμοκρασίες σε μεγάλα βάθη δημιουργούν ατμίδες που διαφεύγουν από σχισμές της γης σε μορφή αερίων θερμοκρασίας 100° κελσίου. Τα αέρια είναι ορατά από μακριά και είναι έντονη η μυρωδιά του θείου. [3]

Η ενδημική οχιά της Μήλου (Macrovipera Schweizeri)

έχει κηρυχτεί προστατευόμενο είδος. Με το σχέδιο Natura 2000, μια μεγάλη έκταση στην Δυτική Μήλο, στον Χάλακα, έχει αποδοθεί για την προστασία της, σε μια προσπάθεια να περσιωθεί.

1

2

3

Little miracles of nature

The volcanic island of Milos started emerging from the Aegean Sea at around 2.7-1.8 million years ago as a consequence of the subduction of the African tectonic plate beneath the Eurasian plate.

The oldest mineraloid (silicon dioxide) was created 1.5 million years ago in Bobarada. Adamas. It was a type of naturally occurring volcanic glass, the later famous obsidian.

Paliorema in Greek denotes the unfriendly river. But don't let the name frighten you. It's a worth visiting place, not only for the scenery and the installations of the old sulfur mines still preserved, but mainly to assess the working and living conditions experienced by the workers there; people, whom today we would consider real heroes. [1]

Cape Vani designates the western entry point to the gulf of Milos. Million years ago, it used to be the bottom of a submarine volcano crater. Manganese deposits were formed here. [2]

Kalamos lies over the gulf of Ag. Kyriaki. One of the oldest volcanic centers on the SE coast of the island, part of the volcanic arch of the southern Aegean. High temperatures in great depths create fumaroles emitting gases which escape to the surface in temperatures close to 100° Celsius. The steam is visible from far away and the smell of sulphur intense. [3]

Milos' endemic Viper (Macrovipera Schweizeri) has been declared an endangered species. In line with the program Natura 2000, a large area of western Milos, in Chalakas, has been laid out for its protection, in an attempt to save The Milos Viper from extinction.

www.mymilos.gr tip:

Η Μήλος διαθέτει πολλές ιαματικές πηγές, γνωστές από την αρχαιότητα για τις θεραπευτικές τους ιδιότητες. Η σύσταση του νερού διαφέρει και οι θερμοκρασίες φτάνουν μέχρι και τους 90° C. Απολαύστε τις κάνοντας το μπάνιο σας, σαν ατμίδες που αναβλύζουν μέσα στη θάλασσα ή στα οργανωμένα λουτρά του «Λάκκου» στον Αδάμαντα.

Milos features many hot springs acknowledged for their therapeutic effects since antiquity. Water composition varies and temperatures reach up to 90°C. You may enjoy them freely while swimming in the sea where they occur as steam rising from the seabed or at "Lakkos bathhouse" in Adamas. (tel. 22873 60100)

Στάση σε χωριά και οικισμούς

Ο Αδάμας είναι το κύριο λιμάνι στον μεγάλο κόλπο της Μήλου, από τους μεγαλύτερους φυσικούς κόλπους σε όλη τη Μεσόγειο. Η αρχιτεκτονική του 19ου αι. έχει διατηρηθεί σε πολύ καλή κατάσταση στον αρχικό λόφο οίκησης, πάνω από το λιμάνι. Σήμερα είναι το μεγαλύτερο κέντρο δραστηριότητας, με εμπορικά καταστήματα, καφέ και εστιατόρια. [1]

Τα Πολλώνια, τουριστικό ψαροχώρι, είναι το δεύτερο λιμάνι της Μήλου και βασικός κόμβος επικοινωνίας με την γειτονική Κίμωλο. Γραφικός κοηπίσκος στα ΒΑ του νησιού, με αμμουδιά, καταγάλινα νερά και αρμυρίκια, αλλά και ταβέρνες, καφέ και μπαρ, δίπλα στη θάλασσα. [2]

Η Τρυπητή, είναι παραδοσιακό καθοδιατηρημένο χωριό πάνω από τα ερείπια της κλασικής πόλης του Κλήματος όπου μπορείτε να γευτείτε ποικιλίες από Μηλίεκα εδέσματα. Οι πολυάριθμες φυσικές σπηλιές που προκάλεσε η σαθρότητα του εδάφους έδωσαν το όνομα στην τοποθεσία και χρησίμευσαν στην αρχαιότητα σαν νεκροταφείο. Εδώ σώζονται οι μοναδικοί ανεμόμυλοι της Μήλου που χάρη στους ισχυρούς ανέμους της περιοχής χρησιμοποιούνταν για την άλεση των σιτηρών. [3]

Η Ζεφυρία δημιουργήθηκε από Βενετούς τον 13ο αι. στον πιο εκτεταμένο κάμπο του νησιού και γρήγορα έγινε πρωτεύουσα. Τον 17ο αι. η φεουδαρχική κοινωνία μετατράπηκε σε αστική και η Χώρα έφθασε στην μεγαλύτερη ακμή της. Στα τέλη του 18ου αι, μετά την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης το 1650 και τους ισχυρούς σεισμούς του 1738, εγκαταλείφθηκε και ο πληθυσμός μετοίκησε στο Κάστρο. Σήμερα είναι ένας ζωντανός αγροτικός οικισμός.

Οι Πλάκες χτίστηκαν στις αρχές του 19ου αι. στις υπώρειες του Κάστρου, σε μια επίπεδη περιοχή, από όπου πήραν το όνομα τους που σημαίνει ίσιωμα. Ο πολιτιστικός σύλλογος «Πλακιωτική Ένωση» διοργανώνει πολλές εκδηλώσεις όλο το χρόνο.

A look at villages & settlements

Adamas (Greek for diamond) is the main port of Milos, one of the biggest naturally formed gulfs across the Mediterranean. The 19th c. architecture has been preserved in very good condition on the hill of the initial settlement, above the harbour. Today, it is the biggest center of activity on the island, with commercial stores, coffee bars and restaurants. [1]

Pollonia, a colourful tourist village, is the second port of the island and main transit point to the island of Kimolos. A small gulf on the NE part of the island, with a sandy beach and Tamarix trees but also various tavernas and coffee shops by the sea. [2]

Trypiti is a traditional village over the ruins of the classical town of Klima, where you can taste a variety of Melian treats at the local tavernas. Many natural holes caused by the softness of the ground gave their name to the area (hollow in Grk. is "trypitos") and have been used in antiquity as burial grounds. Characteristic are the windmills of Trypiti. Used for the grinding of grain in the past, converted to comfortable lodgings nowadays. [3]

Zefyria was established by the Venetians on the 13th c. in one of the most extensive and fertile plains of the island and soon became capital. By the 17th c. the feudal society had been gradually transformed to an urban society and Chora reached its biggest acme. At the end of the 18th c, after the explosion of the volcano of Santorini in 1650 and the powerful earthquakes of 1738, it was abandoned and the population relocated to the Castle (Kastro). Today it is a thriving rural community.

Plakes (Grk. for flat) was built near the Castle, in the beginning of the 19th c, on a flat region and this is where it draws its name from. "Plakiotiki Enosi" the local cultural club organizes various events throughout the year.

www.mymilos.gr tip:

Εάν βρεθείτε στο δυτικό τμήμα της Μήλου, περάστε από τη μονή της Αγίας Μαρίας, στο Χαλάκα. Η μονή ευημερούσε για πολλά χρόνια, με πλούσιες εκτάσεις για καλλιέργεια και βοσκή, και μια μικρή λιμνοθάλασσα, το Ριβάρι, όπου είχαν εκτροφείο ψαριών.

On your way to the western part of the island (Chalakas), visit the monastery of Ag. Marina. Accessible only by sea till the mid 20th century, it prospered for many years, with plenty of fertile plains for cultivation and shepherding and a small lagoon "Rivary" (latin: Vivarium) where the monks used to breed fish.

Επίσκεψη στην Πλάκα & το Κάστρο

Τον 18ο αι. λόγω ασθενειών άρχισε η εγκατάλειψη της Παλιάς Χώρας (Ζεφυριά) και οι κάτοικοι της εγκαθίστανται στο Κάστρο, που τότε γίνεται πρωτεύουσα και καθώς υπήρχε έλλειψη χώρου κτίσθηκε αργότερα η Πλάκα και τα γύρω χωριά, Τριοβάσαιοι, Τρυπητή, Πλάκες.

Η Πλάκα (το Χωριό) είναι η πρωτεύουσα της Μήλου. Χάνεται κανείς ανάμεσα στα πλακόστρωτα, γραφικά σοκάκια, που κτίστηκαν για προστασία από τους πειρατές που στην εποχή ίδρυσης του οικισμού ήταν συχνό φαινόμενο στο Αιγαίο. Τα Μάρμαρα, το μπαλκόνι της, προσφέρει υπέροχη θέα κυρίως την ώρα του ηλιοβασιλέματος. [1]

Το Κάστρο, λόφος απόκρημνος ύψους 280μ., δεσπόζει στην είσοδο του λιμανιού. Οι Βενετοί Σανούδοι, που από τον 13ο αι. κυριάρχησαν στις Κυκλάδες και το Αιγαίο, κατοίκησαν πρώτοι στο Κάστρο και το οχύρωσαν για να προφυλαχτούν από τις επιδρομές των πειρατών. [2]

A visit at the picturesque capital

On the 18th century serious illnesses cause the abandonment of the Old Chora (Zephyria) and its residents relocate to the Castle that then becomes the capital of Milos. The rapidly rising population soon had to face the problem of insufficient space and thus new villages start spreading around: Plaka, Triovasaloι, Trypiti and Plakes.

Plaka (in Greek a level or plane region) is the capital of Milos. The visitor can get lost among the numerous paved, picturesque alleys that were built according to the needs of the period of settlement, for protection against attacks, since piracy was still a common threat on the Aegean. "Marmara", her wide balcony, offers an amazing view to the entry of the harbour, especially at sunset. [1]

Kastro (the Castle), a hill of steep height of 280 m, dominates the entry of the harbour. The Venetian family Sanoudoi, who since the 13th century AD had dominated the Cyclades and the Aegean, first inhabited Kastro and used it as a stronghold against pirates' attacks. [2]

Adamas

Pollonia

Trypiti

Plaka

Triovassalos

Οικισμοί με παραδοσιακά σύρματα και γραφικές παραλίες

Ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά και συνάμα γραφικά στοιχεία της Μήλου είναι τα σύρματα, υπόσκαφα συνήθως καταλύματα, πηλά στη θάλασσα. Άρχισαν να κτίζονται από τα μέσα του 19ου αι., όταν είχε εκλείψει πλῆον ο φόβος των Τούρκων και των πειρατών και άρα οι κάτοικοι ένιωθαν ελεύθεροι να προσεγγίζουν τη θάλασσα. Εκεί μέσα «έσερναν» τις βάρκες για να ξεχειμωνιάζουν ή να προστατεύονται από την κακοκαιρία (σύρω>σύρματα).

Στον πάνω όροφο υπήρχε συνήθως το κατάλυμα του βαρκάρη, για να μην αναγκάζεται να ανηφορίζει στον ορεινό τόπο διαμονής του και να επιστρέφει κάθε

βράδυ για το ψάρεμα. Από τα μέσα του 20ου αι., όταν το κοχύμπι άρχισε να αποτελεί μέρος της οικογενειακής δραστηριότητας, χρησιμοποιούνταν σαν τόπος προσωρινής διαμονής και, πολύ αργότερα, σα θερινές κατοικίες.

Αξιόλογοι οικισμοί για να θαυμάσει ο επισκέπτης, που αναζητά την ομορφιά της παράδοσης, τα σύρματα είναι το Κλήμα (3,4), τα Μαντράκια (6), ο Φυροπόταμος (2), ο Μύτακας(7), ο Άγ. Κωνσταντίνος (1,5) , το Φουρκουβούνι, η Αρετή και το σύρμα της Πάχαινας. Οι γειτονικές στους οικισμούς παραλίες προσφέρονται για μια δροσιστική βουτιά.

1

3

2

Settlements with traditional “syrmata” and scenic beaches

One of the most distinguishing and quaint features of Milos are the “syrmata” -most usually carved into the rock walls- dwellings on the beachfront. The custom originates from the mid 19th c. when there was no more fear of the Turks or the pirates, and so the villagers started feeling free to approach the sea. In “syrmata” (from Grk. “syro” meaning to pull) they were pulling their boats in order to protect them from stormy weathers.

On the upper floor they would usually build a retreat for the fisherman, to relieve him from having to walk all the way back home every day. From the mid 20th c.

when swimming became a common activity to the whole family, syrmata were used as a temporary weekend accommodation and only later on they were converted to summer residencies.

Notable such settlements are: Klima (3,4), Mandrakia (6), Fyropotamos (2), Mytakas (7), Ag. Konstantinos (1,5), Fourkouvousi, Areti and Pachena with its sole “syрма”. The adjoining beaches are sandy, most of them extensive, some with turquoise waters, always beautiful and inviting for a swim.

4

5

6

7

Κάθε παραλία, ένας διαφορετικός κόσμος! Every beach a different world!

Η Αγ. Κυριακή είναι μια πανέμορφη παραλία με καταγάλανα νερά και μεγάλη αμμουδιά. Εδώ θα βρείτε οργανωμένες καντίνες, θαλάσσια σπορ & βόλτς στην άμμο. Πάνω από την παραλία δεσπόζει ο μεγάλος κρατήρας του ηφαιστείου. (1)

Το Παλιόχωρι είναι από τις πιο γνωστές και αγαπητές ακρογιαλιές σε ντόπιους και ξένους, με πολύχρωμα βότσαλα και άμμο, βαθυγάλανα, ολόδροσα νερά και ξακουστές ταβέρνες με πανέμορφη θέα στο απέραντο Κρητικό πέλαγος.

Για το Ταιγκράδο η πρόσβαση είναι αρκετά δύσκολη, μέσα από ένα αμμώδες μονοπάτι. Εάν καταφέρετε και φτάσετε στην αμμουδιά, θα αποζημιωθείτε από τα πεντακάθαρα, σμαραγδένια νερά, αγκαλιασμένα από τα πανύψηλα βράχια. (2)

Η Φυριπλάκα βρίσκεται στη νότια πλευρά της Μήλου, πολύ κοντά στο Ταιγκράδο. Εκτεταμένη παραλία με ψιλή άμμο και κοφτά, κατακόρυφα, ηφαιστειακά βράχια με εντυπωσιακά χρώματα. Στο αρχικό τμήμα της παραλίας υπάρχει καντίνα με ξαπλώστρες και ομπρέλες.

Ο Προβατός είναι ιδανικός προορισμός για οικογένειες. Άπλητη αμμουδιά με ρηχά νερά και εύκολη πρόσβαση από τον κεντρικό ασφαλτοστρωμένο δρόμο.

Ο Παπάφραγκας βρίσκεται πλάι στα ερείπια της προϊστορικής πόλης της Φυλακωπής. Ανάμεσα στα γκριζόλευκα βράχια, μπλέκονται περίτεχνα η άμμος, τα γαλαζοπράσινα νερά, οι σπηλιές και τα ανοίγματα προς το πέλαγος.

Οι Τριάδες, όπως μαρτυρά το όνομα τους είναι ένα σύμπλεγμα τριών παραλιών στη δυτική πλευρά της Μήλου. Τοπίο βουκοιλικό, πρωτόγονο, ανέγγιχτο. Ο δρόμος οδηγεί σε μια πλατιά, ξανθή αμμουδιά κλεισμένη στην αγκαλιά των βράχων, κατ' ευθείαν απέναντι στο ηλιοβασιλέμα. Τις υπόλοιπες σας μένει να τις ανακαλύψετε! (3)

Ag Kyriaki, is a beautiful white-sand beach with turquoise waters. Here you will find beach-bars, sea activities and a beach volley court. High above the beach rises the big crater of the volcano. (1)

Paliochori, is one of the most famous beaches of the island, favored by both locals and visitors. It is covered by sand and pebbles of impressive colors and schemes that contribute to the blue and green shades of its crystal waters.

Reaching Tsigrado through the sandy pathway might not be an easy target. If you finally manage to get to the beach, you will feel rewarded by the view of this bay with emerald green waters surrounded by steep hills. (2)

Fyriplaka is a southern beach near Tsigrado. A long beach with fine sand and sharp, vertical, volcanic rocks in impressive colors. A beach-bar with recliners and sun umbrellas runs every summer on the main part of the beach.

Provatas is an ideal destination for families. A wide soft-sand beach with shallow waters and easy access from the main asphalt road.

Papafragas lies by the ruins of the prehistoric town of Phylakopi. A submerged cave enclosed by soft white rocks with deep blue waters and various small or big passage ways to the open sea.

Triades, as the name indicates is a beach trio on the western part of Milos. The scenery is bucolic, primitive and looks untouched. The road leads to the main beach with blond sand embraced by large rocks looking straight to the sunset. The other two are waiting for you to discover. (3)

www.mymilos.gr tip:

Η νοτιοδυτική πλευρά του νησιού, με άγρια, απροσπέλαστα βράχια, είναι προσιτή μόνο από τη θάλασσα. Αποθαύστε την, κάνοντας με καραβάκι το γύρο του νησιού και κάντε στάση στη Συκιά, μία σπηλιά χωρίς οροφή, από όπου κάποια ώρα της ημέρας πέφτουν οι ακτίδες του ήλιου και δημιουργούν πανέμορφο παιχνίδισμα χρωμάτων πάνω στα σμαραγδιά νερά.

The west coast of the island, with steep, inaccessible rocks, can only be reached by sea. Enjoy it with a boat-tour around the island. Of the most appealing places to visit, is Sykia, a natural arch cave with a low entrance through the sea. Setting sunrays occasionally reflect on the emerald waters of the basin creating sparkling effects.

Στη ρότα των πειρατών

Η Μήλος ευνοημένη από την γεωγραφική της θέση, στο πέρασμα από ανατολή σε δύση, με το κοσμοπολίτικο λιμάνι της Χώρας (Ζεφυρίας) και προσφέροντας σίγουρο καταφύγιο με τους αμέτρητους όρμους της (Σαρακίτικο, Κλέφτικο, κλπ.) και κυρίως το ασφαλές λιμάνι των Πολλωνίων που είχε τρία σημεία διαφυγής (μεταξύ Μήλου, Πολλυαίου και Κιμώλου) ήταν ένα από τα κυριότερα ορμητήρια των πειρατών στο Αιγαίο.

Το Σαρακίτικο, είναι το πασίγνωστο σεληνιακό τοπίο της Μήλου, όπου οι αντανakλάσεις του ήλιου πάνω στους κάτω βράχους δημιουργούν εντυπωσιακά παιχνιδίσματα. Ιδανικό μέρος για βουτιές από τα ψηλά βράχια, αθλά και για ηλιοθεραπεία στους ήλιους όγκους των βράχων. [1]

Το Κλέφτικο είναι προσιτό μόνο με καραβάκι. Παλιό καταφύγιο και ορμητήριο πειρατών, ένας όρμος περιτριγυρισμένος από σύμμηλεγμα κατάλευκων μικρών νησιών που κλείνουν την είσοδο και τον κάνουν αόρατο από την θάλασσα. Υπέροχη θέα, ψηλή ξανθή αμμουδιά, κρυσταλλήνια νερά, σπηλιές για εξερεύνηση: σίγουρα ένα από τα πιο εντυπωσιακά τοπία της Μήλου. [2]

The route of the pirates

Milos, favoured by its geographic position on the crossroads between the east and the west, with the cosmopolitan port of the Old Chora (Zefyria) and offering secure shelter with its innumerable coves (Sarakiniko, Klefiko etc) and the safe harbour at Pollonia, with three escape exits (between Milos-Polyegos and Kimolos), was an important naval outpost of the pirates in the Aegean.

Sarakiniko, reminds us of a lunar-like area, where the sun's reflection on white rocks produces dazzling effects. A favourite place for all those fascinated in cliff diving, but for sun soaking over the smooth rocks too. [1]

Klefiko can only be reached by boat. An old shelter of the pirates, a bay surrounded by a cluster of white tiny, rocky islands that block the entrance and make it invisible by sea. Magnificent view, a cute small beach, crystal clear waters, many caves to explore: certainly one of the most impressive sceneries of Milos. [2]

Tsigrado

Ag. Ioannis

Ag. Ioannis

Paliochori

Theiorychia

Tsigrado

Trachylas

Papafragas

Sarakiniko

Αρχαιολογικό

Μουσείο, Πλάκα

Νεοκλασικό κτίριο, έργο του Ερνέστου Τσίλερ. Φιλοξενεί εκθέματα από την προϊστορική έως και τη Ρωμαϊκή εποχή. Αξίζει να δείτε το σεσαποπυγικό αγαθματίδιο της 5ης χιλ. π.Χ., τη μακέτα της πόλης της Φθακωπής, μια κεραμική θεά γνωστή σαν «Κερά της Φθακωπής», ένα πώρινο ομοίωμα πιλοίου, τη συλλογή οψιδιανού, το εκμαγείο της διάσημης Αφροδίτης και τις πλάκες με Μηλιακό αλφάβητο του 5ου αι. π.Χ.

Archeological

Museum, Plaka

Neoclassical building constructed by Ernst Ziller which accommodates exhibits from the prehistoric to the Roman era. Some of the most noteworthy items are: the figurine with emphasized fertility characteristics (5000 B.C.), a model of the town of Phylakopi, a ceramic mother goddess known as "the Lady or Kera of Phylakopi", a crafted replica of a boat, the obsidian collection, the mould of the infamous Aphrodite and the tablets with the alphabet of Milos from the 5th c. B.C.

Εκκλησιαστικό

Μουσείο, Αδάμας

Στην εκκλησία της Αγ. Τριάδας εκτίθενται χρυσά, ασημένια και ξυλόγλυπτα εκκλησιαστικά αντικείμενα, εικόνες μεταβυζαντινής τεχνοτροπίας με επιδράσεις από την Κρητική σχολή, ορισμένες έργα Εμμ. Σκορδίλη και του εργαστηρίου του (17ου αι.). Εντυπωσιακά τα ξυλόγλυπτα χρυσοποικίλτα τέμπλα, τα χρυσοδέτα Ευαγγέλια και η εικόνα της Αποκάλυψης, η παλαιότερη του μουσείου (15ος αι.).

Ecclesiastical

Museum, Adamas

The Holy Trinity church hosts this ecclesiastical collection which includes gold, silver and wooden carved religious objects as well as post-byzantine style icons influenced by the Cretan seminary, some of which are works of Emmanuel Skordilis and his workshop (17th c.). Magnificent are the wood carved, gold gilded iconostases, the Holy Gospels with gold bindings and the icon of the Apocalypse (revelation) which is the oldest one in the museum (15th c.).

Λαογραφικό

Μουσείο, Πλάκα

Η παραδοσιακή ζωή παρουσιάζεται ολοζώντανα μέσα σε ένα παλιό αρχοντικό. Διακριτικά στολισμένη η σάλα υποδοχής, απέναντι η στέρνα και ο χώρος εργασίας με τον απαραίτητο αργαλειό, η κουζίνα με το τζάκι και το φούρνο. Η κρεβατοκάμαρα με το νυφικό στολισμένο, η κούνια του μωρού, τα εικονίσματα, οι κασέλες. Στο βάθος η αποθήκη με τα εργαλεία ψαρικής και αγροτικής ζωής και το πατητήρι με τα βαρέλια του κρασιού.

Folk and History

Museum, Plaka

The traditional lifestyle virtually appears right in front of your eyes in an old manor. The living room is discreetly decorated. Right across are the kitchen with a fireplace, an oven and the cistern (water tank) and the workplace with the indispensable loom (textile machine). The bedroom is displayed with a wedding dress, a baby crib, icons and storage trunks. Further down you will see the shed which contains fishing and farming tools as well as a winepress.

Ναυτικό

Μουσείο, Αδάμας

Τα εκθέματα παρουσιάζουν τη Ναυτική ιστορία του νησιού από την προϊστορική εποχή ως τις μέρες μας. Ανάμεσα τους περιλαμβάνεται ποικίλο φωτογραφικό υλικό, εργαλεία και εξαρτήματα, έγγραφα, χάρτες, ένα ξύλινο παραδοσιακό καΐκι καθώς και το κανοκιόλι (πρωτόγονο τηλεσκόπιο) του ήρωα Πέτρου Μικέλη, αρχιπλοίου του Άγγλου ναυάρχου Κόδριγκτον, που σκοτώθηκε στη ναυμαχία του Ναβαρίνου το 1827.

Naval

Museum, Adamas

An exhibition of the island's naval history from the prehistoric era until today. Among the exhibits are a wide variety of pictures, tools and components, documents, maps, a traditional wooden boat as well as a primitive telescope which belonged to the hero Petro Mikeli who was the head pilot of the English admiral Cordington, killed in the naval battle of Navarino in 1827.

Στοιχεία επικοινωνίας μουσείων: βλ. σ. 112
Museum references: see p. 113

Λαογραφικό Folk and History

Μουσείο, Πλάκα

Museum, Plaka

Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου

Ανακαλύψτε 11.000 χρόνια μεταλλευτικής ιστορίας

Το Μουσείο βρίσκεται στον Αδάμαντα. Δημιουργήθηκε το 1998 από την S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. με στόχο να τιμήσει και να προβάλει τον ορυκτό πλούτο του νησιού, τη μεταλλευτική του ιστορία και την εξορυκτική δραστηριότητα από τη νεολιθική εποχή μέχρι σήμερα, με εκθέματα, προβολές video και εκπαιδευτικά προγράμματα. Μην παραλείψετε να επισκεφθείτε τη μοναδική έκθεση οψιδιανού, του Μηλιακού ηφαιστειακού πετρώματος που υπήρξε η πιο σημαντική πρώτη ύλη κατασκευής προϊστορικών εργαλείων στο Αιγαίο.

Milos Mining Museum

Discover 11,000 years of mining history

The Museum, located in Adamas, was established in 1998 with the support of S&B Industrial Minerals S.A. Its goal is to honor the mining history of Milos, to display its rich mineral and natural wealth and to portray the extraction process since the Neolithic Age. The permanent exhibition is complemented with video shows and educational programs.

Don't miss the wide collection of obsidian artifacts, this characteristically Melian volcanic rock, acknowledged as one of the most important prehistoric tool-making materials in the Aegean.

www.milosminingmuseum.com

Για στοιχεία επικοινωνίας του μουσείου βλ. σ. 112 / For references to the museum, please see p. 113

Από την ειδωλολατρία στο Χριστιανισμό

Όπως βεβαιώνουν τα ευρήματα, η Μήλος, από την προϊστορική εποχή, ακολούθησε τα θρησκευτικά πιστεύω και συνήθειες της υπόλοιπης Ελλάδας.

Τα αρχαιότερα ερείπια ιερού σώζονται στη Φυλακωπή όπου, εκτός από ποικίλα λατρευτικά αντικείμενα, βρέθηκε το περίφημο κεραμικό αγαλματίδιο γνωστό σαν «η Κυρία της Φυλακωπής», χρονολογούμενο γύρω στο 1400 π.Χ. Πιστεύεται ότι αναπαριστά τη Μητέρα Θεά, κατά το πρότυπο της προϊστορικής λατρείας. [1]

Κατά την ιστορική εποχή τη λατρεία της μάνας-Γης εκτοπίζουν οι Ολύμπιοι θεοί. Ιερό του Απόλλωνα ιδρύθηκε τότε στα σημερινά Πολλώνια και ονομάστηκε Απολλωνία η περιοχή. Ερείπια σώζονταν ως τα μισά του 20ου αι. στο άκρο της Πελεκούδας, πλάι στο ναΐδιο του Αγ. Νικολάου.

Στην Τραμυθιά, στην περιοχή της ακμάζουσας πόλης Κλήμα, αναπτύχθηκε από την Ελληνιστική εποχή, η λατρεία του Διονύσου. Στα τέλη του 19ου αι. ανασκαφές έφεραν στο φως ερείπια εκτεταμένου ιερού, επιγραφές, έργα τέχνης, με αξιολογότερο ένα μεγάλο πολύχρωμο μωσαϊκό. Το γνωστό άγαλμα της Αφροδίτης υποδηλεί λατρεία της, ωστόσο είναι άγνωστο αν υπήρχε ιερό προς τιμήν της.

Από τα πρώτα Χριστιανικά χρόνια αναπτύχθηκε στο νησί η νέα θρησκεία. Μεταξύ του 2ου και 5ου αι. μ.Χ., περίοδο διωγμών, ανοίχθηκαν μέσα σε φυσικά σπήλαια οι Κατακόμβες, στην πηλαγιά του λόφου της Τρυπητής. Διαμορφώθηκαν κατάλληλα και χρησίμευσαν για μυστικές λειτουργίες και ταφές των πρώτων Χριστιανών. [2]

Το 16ο και 17ο αι., εποχή μεγάλης εμποροναυτικής δραστηριότητας, στη Ζεφυρία, τότε πρωτεύουσα, κτίζονται πολυάριθμες εκκλησίες και μοναστήρια. Η καθολική μονή των Καπουτσίνων δε σώθηκε. Από τη μονή του Χριστού, αφιερωμένη στο ορθόδοξο δόγμα, διατηρήθηκε μερικώς το στιβαρό αρχιτεκτονικό πέτρινο οικοδόμημα του ναού, έργο Γεωργίου Μανουρά, σύμφωνα με επιγραφή εντοιχισμένη στο κτίσμα. [3]

Στον απομονωμένο Χάλακα, προσβάσιμο μόνο από τη θάλασσα, άκμασαν δύο περίφημες μονές. Του Αγ. Ιωάννη Σιδεριανού σώζεται ανακαινισμένη. Στην Αγ. Μαρίνα από το πολύπλοκο οικοδομικά συγκρότημα, τα εκτεταμένα κτήματα, λιοστάσια, βοσκοτόπους, απέμεινε η εκκλησία, μόνη ανάμνηση μιας ανθηρής αθηοτινής εποχής. [4]

Αρχές 19ου αι. γύρω από το Κάστρο οργανώνεται η νέα πρωτεύουσα Πλάκα. Μεταφέρονται οικοδομικά υλικά, τέμπλα, εικόνες, εκκλησιαστικά σκεύη από εγκαταλειμμένες εκκλησίες της Παλιάς Χώρας και πραγματοποιείται η ανέγερση και διακόσμηση νέων ναών, για την κάλυψη των αναγκών του πληθυσμού. Στο μπαλκόνι της Πλάκας εγείρεται η Παναγία Κορφιάτισσα, ως σήμερα Μητρόπολη του νησιού. [5]

Ο τότε πρόξενος της Γαλλίας στη Μήλο Luis Brest κτίζει τον καθολικό ναό της Παναγίας Ροζάρια κι ωραιοποιεί την αυλή μ' ένα μαρμάρινο ταφικό μνημείο προς τιμήν της γυναίκας του. [6]

Στην πηλαγιά του Κάστρου, πλάι στο Καθολικό ναΐδιο της Παναγίας Ελεούσας που σώζεται από την εποχή της Φραγκοκρατίας, ορθώνεται η ορθόδοξη εκκλησία της Θαλασσοστρας και διακοσμείται με ένα πανέμορφο ξυλόγλυπτο τέμπλο με εικόνες του 17ου αι., έργα του φημισμένου ζωγράφου Εμμ. Σκορδίλη. [7]

1

2

3

From Paganism to Christianity

Milos has followed the religious beliefs and customs predominant in the rest of Greece early from the prehistoric era, as archaeological findings affirm.

The oldest temple survives in Phylakopi where, apart from a variety of devotional objects, the famous ceramic statuette known as "the Lady of Phylakopi" was found, dated around 1400 BC. It is thought to depict the Mother Goddess, in the model of prehistoric worship. (1)

In historical times the cult of mother-earth was replaced by the Olympian gods. The temple of Apollo was then built in an area named "Apollonia" in his honour, nowadays known as the village of Pollonia.

The cult of Dionysus was developed in Tramythia, an area in the thriving town of Klima, during the Hellenistic period. Excavations in the late 19th c. revealed extensive temple ruins, inscriptions, works of art and a notable colourful mosaic. The famous statue of Aphrodite implies worship of the goddess, but no such temple was ever found.

Christianity had an early hold in Milos. Between the 2nd and 5th c. AD, a period of Christian persecution, an intricate system of catacombs was created in natural caves on the hillside of Trypiti. They served as a secret place of worship and a necropolis of the first Christians. (2)

During the 16th and 17th c. when marine commerce was expanding, many churches and monasteries were built in the then capital Zefyria. The Catholic monastery of the order of Capuchins did not survive. From the Monastery of Jesus Christ, dedicated to the orthodox doctrine, partially remains the robust architectural stone edifice of the church, a piece of work by George Manouras, according to an inscription engraved on the building. (3)

Two famous monasteries flourished in the isolated Chalakas -western part of Milos-, then accessible only by sea. St. John Siderianos is still present and renovated. In Agia Marina from an elaborate buildings complex, its extensive estates, olive groves and pastures only the church remains as a reminder of a past prosperous era. (4)

Early 19th c. the new capital "Plaka" was organised around the Castle. Building materials, liturgical vessels, iconostases and icons were transported from abandoned churches of the Old Chora to be used for the construction and decoration of new churches. The church of Virgin Mary Korfiatissa, still the Metropolis of the island, was then erected at the "balcony" of Plaka. (5)

Luis Brest, the French consul in Milos at the time, built the Catholic church of Rosaria dedicated to "our Lady of the Rosary" and prettified the courtyard with a marble funerary monument to honour his wife. (6)

On the hillside of the Castle, next to the Catholic chapel of Virgin Mary Eleousa, prevails the Orthodox Church of Thalassitra decorated with a beautiful wood-carved iconostasis. Its icons date from the 17th c, works of the famous painter Em. Skordilis. (7)

4

5

6

7

Λαμπρή - Πάσχα - Πασχαλιά

Όπως η φύση, με τον ερχομό της άνοιξης, τινάζει τη χειμωνιάτικη καταχνιά και θουλουδιζει, έτσι και το νησί ετοιμάζεται να υποδεχθεί την Πασχαλιά. Λαμπρή, όλα γύρω λάμπουν φρεσκαρισμένα κι η θάλασσα λαμπιρίζει φιλικά κάτω από τις χρυσές ακτίνες του ήλιου. Το σπίτι αδειάζεται, καθαρίζεται, διακοσμείται με τις πιο όμορφες δαντέλες και τα στολίδια. Οι αυλές, οι πεζούλες, οι ποδαριές, τα καθντερμία και οι αρμοί ασπρίζονται, ο ασβέστης λαμποκοπά εκτυφλωτικά, μωσοβολιά.

Τα αυγά, φρέσκα από το κοτέτσι, βάφονται κόκκινα, ζυμώνονται οι λαμπροκουλούρες, για τα παιδιά ξεχωριστά οι κουτσούνες (τσουρέκια) σε σχήμα κούκλας μ' ένα κόκκινο αυγό στο κεφάλι και γύρω-γύρω μπηγμένα γαρίφαλα για μαλλιά, φουσκωτά, αφράτα, γυαλιστερά κουλουράκια, πιταράκια με φρέσκια μανούρα, λιχναράκια με γλυκιά μυζήθρα και άρωμα κανέλας σε σχήμα δαντελωτού φεγγαριού.

Οι ποικίλες λειτουργίες και θρησκευτικές εκδηλώσεις γιορτάζονται με μεγαλοπρέπεια σε όλα τα χωριά, από του Λαζάρου μέχρι την Κυριακή του Θωμά. Ξεχωρίζουν η αναπαράσταση της σταύρωσης στο λόφο πάνω από τις Πλάκες, η περιφορά του επιταφίου τόσο στα φιδωτά σοκάκια των χωριών όσο και πηλά στη θάλασσα, το κάψιμο του Ιούδα και ο παραδοσιακός πόλεμος με τις μπαλωθιές (τουφεκιές-βαρελιότα) ανάμεσα στα χωριά Τριοβάσαλhos και Πέρα Τριοβάσαλhos.

Τη Λαμπρή ανάβει το γλέντι, το αρνί σουβλίζεται σε αυλές και εξοχές με άφθονο κρασί, χορούς και τραγούδια. Είναι καλοδεχούμενοι φίλοι, συγγενείς και ξένοι.

Easter in our shiny island

Just like nature shakes off the wintery haze and blossoms with the arrival of spring, the island is preparing to welcome Easter. Lambri (Grk. shiny), is a name Melians use for Easter to emphasize that everything around the island gets a fresh shine; even the sea sparkles under the golden sun rays. The houses are emptied, cleaned and decorated with the most beautiful laces and ornaments. The courtyards, terraces, staircases, cobblestones and groves are all whitewashed, the lime glows blindingly with a sweet smell.

The eggs, fresh from the chicken coop, are dyed red, sweet breads are kneaded, those for the children are made in the shape of dolls with a red egg placed on the head and carnations as hair. Soft shiny and plump cookies are prepared along with "manoura" little pies and "mizithra" cheese tarts with cinnamon aroma shaped like mooncakes.

The customary traditional and religious events are celebrated magnificently in all villages for fifteen days starting on the Sunday before Easter. The reenactment of the crucifixion on the hill above Plakes, the procession of the "epitaph" both in the serpentine alleys of the villages as well as by the seaside, the burning of Judas and the traditional battle with fireworks between the villages Triovasalos and Pera Triovasalos are truly extraordinary.

On Easter day, the fun begins when the lamb is being cooked on the pit, in yards or in the countryside with plenty of wine, dancing and singing. Every friend, relative and stranger is welcome to join the celebration.

Οι φωτιές του Κυριαύγουστου 31 Αυγούστου, κάθε χρόνο

Η γιορτή της φωτιάς, παγκόσμια συνήθεια των λαών, γιορτάζεται μέχρι σήμερα σ' όλη την Ελλάδα στις 21 Ιουνίου με το θερινό ηλιοστάσιο, τη μεγαλύτερη μέρα του χρόνου με το λαμπρότερο φως.

Στη Μήλο, η ιδιαιτερότητα της ημερομηνίας έχει να κάνει με τους φόρους που ερχόταν να συλλέξει η Τούρκικη αρμάδα στα τέλη Αυγούστου. Όταν έβλεπαν να πλησιάζουν τα πλοία, οι βιγλιότερες άναβαν φωτιές στις ψηλές κορφές ειδοποιώντας τους κατοίκους να κρύψουν σοδειές και ζώα ώστε να αποφύγουν τις λεηλασίες. Μόλις πέρναγε ο κίνδυνος άναβαν φωτιές σε αυλές και χωριά και τις ηπιδούσαν τραγουδώντας «όπως πέρασε η αρμάδα να περάσει κι η κρυάδα».

Ο Κυριαύγουστος γιορτάζεται σε όλο το νησί με πέρασμα μέσα από τις φλόγες. Συμβολίζει τη συγκέντρωση θερμότητας και δύναμης για να αντιμετωπιστούν οι ασθένειες και το κρύο του χειμώνα. Το γλέντι αρχίζει μετά το ηλιοβασίλεμα και κρατά ως τις μικρές ώρες μέχρι να καούν όλα τα ξύλα που έχουν συγκεντρωθεί, γιατί θεωρείται γρουσουζιά να μείνουν μερικά άκαυτα.

Στην Τρυπητή μάλιστα διοργανώνεται μεγάλο πανηγύρι με την ευκαιρία του αποχαιρέτισμού του καλοκαιριού. Στο Κλήμα [βλ. φωτό] η γιορτή είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή, καθώς οι τοιμηροί της φωτιάς πετυχαίνουν τα ψηλότερα άλματα γιατί βουτάνε συνεχώς στη θάλασσα.

Kyriavgoustos (The big bonfire of August) August 31, every year

Bonfire nights are a global folkloric custom. In Greece this custom is celebrated on the 21st of June every year, as this is the day of the summer solstice, i.e. the longest day of the year.

However, the specific date of the bonfire night in Milos, August 31st, has its roots ages ago, when the Turks used to come to the island to collect taxes. When the sentinels saw the Turkish ships in the horizon, they lit fires on the highest peaks as a warning to the inhabitants who would then run to hide the crops and animals to avoid loots. Once the danger was over, fires were lit in the house yards and in the village squares and people used to jump over them singing "...just as the armada went by, let the shivering go by too".

This bonfire night "Kyriavgoustos", takes place around the whole of the island with young and old jumping over the flames. It symbolizes the concentration of heat and power that will help people deal with flues and the cold the winter coming will be bringing. The celebration begins at sunset and it goes on until all wood collected has been burnt down to ashes because it is considered bad luck to leave any wood not burnt.

Every year a big traditional festival is organized in Trypiti bidding a farewell to summer. In Klima [see photo], the celebration is particularly impressive as the bold ones dare some of the longest jumps over the fire since they constantly plunge into the sea.

Οι άνθρωποι της Μήλου μιλάνε για τη Μήλο People of Milos talk about Milos

Τα Θειωρυχεία στο Παλιόρεμα
The Sulfur Mines at Paliorema

Η αρχιτεκτονική των Θειωρυχείων
Architecture of the Sulfur Mines

Στα βορεινά του ονειρίου τ' ακρογιαλία
The enchanted north coast

Κέδροι και φίδες φαιδρύνουν τη γη
Cedars and Phoenician Junipers
brighten the landscape

Οι μηλιέικες «κατοικιές»
"KATIKIES" The rural households of Milos

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:
Η Μήλος και οι δημιουργοί της
DEDICATION:
Milos and its artists

Θεατρικές προτάσεις για το καλοκαίρι
Summer Theater Plays

Τα Θειωρυχεία στο Παλιόρεμα

της Ελίζας Δρούγκα, Ξενογού

Δεν είναι εύκολο να επισκεφθεί κανείς το Παλιόρεμα (αφιλόξενος ποταμός), το περιτριγυρισμένο από άγρια βουνά και απότομα βράχια. Αξίζει πάντως τον κόπο, όχι μόνο για το τοπίο και τις εγκαταστάσεις του θειωρυχείου που διασώζονται, αλλά κυρίως για να εκτιμήσει τις συνθήκες ζωής των εργαζόμενων που σήμερα θα τους θεωρούσε κανείς αθηναίους ήρωες λόγω των δύσκολων και ανθυγιεινών συνθηκών εργασίας.

Από τα μέσα του 19ου αι. ως τα μέσα του 20ου που κατασκευάστηκε αμαξίτη οδός, οι εργαζόμενοι παρέμεναν εκεί όλη τη βδομάδα. Τα πρώτα χρόνια ζούσαν σε σπηλιές και καλύβες, ως το 1937 που κατασκευάστηκαν λίγαστά καταλύματα. Το Σάββατο, μετά την εργασία περπατούσαν ώρες για να φτάσουν στα σπίτια τους, το ίδιο και για να επιστρέψουν. Από ένα πρωτόγονο μπακάλικο προμηθεύονταν φθηνά τρόφιμα χρησιμοποιώντας τοπικό νόμισμα δέκα μονάδων σε κέρματα.

Στο πέρασμα των χρόνων το θείο χρησιμοποιήθηκε για καθάρσεις, απολυμάνσεις, για θειάφισμα αμπελιών, στην ιατρική, για πολεμικούς σκοπούς (υγρό πυρ των Βυζαντινών), για θειαφόκερα - αθηλαϊνά σπύρτα - κ.α. Η παλαιότερη αναφορά εκμετάλλευσης του στη Μήλο είναι του 5ου αι. π.Χ. κατά την κυριαρχία των Αθηναίων. Τα ορυχεία ήταν ενεργά και κατά την Τουρκοκρατία, η συστηματική όμως εκμετάλλευσή τους ξεκίνησε το 1862, αρχικά από ιδιώτες, έως το 1928 που δημιουργήθηκε η εταιρία «Θειωρυχεία Μήλου» και συνεχίστηκε κατά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο από τους Γερμανούς. Μετά τον πόλεμο οι εγκαταστάσεις ανακαινίστηκαν οπότε, χάρη στην πρωτοποριακή μέθοδο εμπλουτισμού Σβωρόννου, η παραγωγή έφτασε να αποδίδει 99,5% καθαρό θείο. Κατά μέσο όρο απασχολούνταν 220-300 εργαζόμενοι.

Το υλικό εξαγόταν από βαθιές γαλιρίες κάτω από το βουνό, με βαγονέτα οδηγούνταν στην κορυφή και από εκεί έπεφτε σε σπαστήρες, κονιορτοποιούνταν και περνούσε από ατμό υπό πίεση για να ρευστοποιηθεί. Μετά τοποθετούνταν σε καλούπια για να κρυώσει με χρήση θαλασσινού νερού ώστε να στερεοποιηθεί.

Μετά το 1958, λόγω της εξαγωγής θείου από τις ΗΠΑ σε χαμηλή τιμή αλλά και της νέας μεθόδου παραγωγής του μέσω της κατεργασίας πετρελαίου, οι εργασίες στα ΘΜ σταδιακά σταμάτησαν και η περιοχή εγκαταλείφθηκε. Κατάλοιπα των αθηλαϊνών χρήσεων κτίσματα, υπολείμματα βαρέων μηχανημάτων, στοές, σπηλιές - κατοικίες, γεφυρούλες, αποθήκες αθλά και κομμάτια γερανού πηλά στη θάλασσα εκεί που ήταν ο μόλος φόρτωσης. Στέκουν αγέρωχα κόντρα σε όλους τους καιρούς και σας περιμένουν να τα επισκεφθείτε προσεγγίζοντας τα με το σεβασμό που τους αξίζει.

Περισσότερες πληροφορίες στο βιβλίο «Τα Θειωρυχεία της Μήλου» του Γρ. Μπελιβανάκη.

The Sulfur Mines at Paliorema

by Eliza Drounga, Tour guide

It is not easy to visit "Paliorema" (Grk. hostile river) as it stands surrounded by rocky mountains and steep cliffs. The visit however, is worth the effort not just for the scenery and the surviving facilities of the sulfur mines (Theiorychia), but mainly to appreciate the living and working conditions of the miners, who would be considered heroes today, due to the challenging and unsanitary conditions they had to endure.

From the mid-19th to the mid-20th c., when a carriageway was constructed, the workers stayed in Paliorema for the entire week. They lived in caves and huts until 1937 when a few dwellings were built. After their shift on Saturday, they would walk for hours to get to their homes, and follow the same way back to the mines for their Monday shift. They bought basic provisions from the local grocery store at low prices using a local currency representing 10 units in coins.

Over the years, sulfur was used for purification, disinfection, fumigation, medical as well as military purposes (liquid fire by the Byzantines), as vineyard pesticide, even to make sulfur candles which were used instead of matches. The oldest written records of sulfur mining and exploitation on the island come from the 5th c. B.C., when Milos was under Athenian rule. The mines were also active while Milos was a part of the Ottoman Empire but systematic exploitation began in 1862 by independent contractors until 1928 when the company "Theiorychia of Milos" was founded. During World War II, production was continued by the Germans. After the war, the facilities were renovated and thanks to the innovative processing method invented by Jason Svoronos, production of 99.5% pure sulfur was achieved. On average, 220-300 workers were employed.

The ore was mined in deep underground tunnels, transported with mine cars to the top level of the processing plant, then fed into a series of crushers and mills to be crushed and ground, and smelted using high pressure steam. The smelted sulfur was poured into molds where it was cooled with seawater until it solidified.

After 1958, due to the low prices of U.S. sulfur along with the new method of obtaining it as a by-product of the refinement of crude oil, mining at Theiorychia gradually ceased and the area was eventually abandoned. Remains of buildings, old heavy machinery, tunnels, dugout shelters, bridges, warehouses as well as bits and pieces of an old crane by the sea, where the loading dock used to be, stand imperious and resilient against changing weather conditions waiting patiently for your visit. Approach them with respect, they deserve it.

More info in the book "The Sulphur Mines of Milos" by Gr. Belivanakis (in Greek with a summary in English)

1. Κατοικίες & γραφεία / Accommodation & offices
2. Αποθήκη / Warehouse
3. Μηχανοστάσιο / Engine room
4. Μηχανουργείο / Workshop
5. Σιδηρουργείο & Ξυλουργείο
Ironworks & woodworks
6. Κατοικίες εργατών / Worker housing
7. Παλιές κάμινι / Old furnaces
8. Τηλεφερική μεταφορής ορυκτού στην εγκατάσταση
θραύσης / Funicular for transporting the ore to
the crushing station
9. Προετοιμασία υλικού / Ore preparation
- 10-14. Εγκαταστάσεις εμπλουτισμού
Mineral processing facilities
15. Τριβείο Gilardoni / Gilardoni hammer mills
16. Εστιατόριο / Restaurant
- 17-18. Δεξαμενές νερού / Water tanks
19. Αντλιοστάσιο / Pumping station
20. Σχεδιαστήριο / Drawing room
21. Κατοικία εργάτη / Worker's dwelling
22. Τυπική υπόσκαφη κατοικία εργάτη
Typical rock-hewn worker's dwelling

Η αρχιτεκτονική των Θειωρυχείων

του Μιχάλη Αργυρού, Εικαστικού

Τα Θειωρυχεία αποτελούν σημαντικό μνημείο της ιστορίας της Μήλου και της μεταλλευτικής δραστηριότητας στην Ελλάδα. Τα κτίρια και ο τεχνολογικός τους εξοπλισμός, τα φωτογραφικά και γραπτά τεκμήρια καθώς και οι ανθρώπινες μαρτυρίες, συνθέτουν την εικόνα του χώρου κατά την περίοδο λειτουργίας του.

Τόσο ο σχεδιασμός των κτιρίων όσο και οι ροές των κινήσεων στον χώρο, βασίζονται στην πορεία του μεταλλεύματος και την παραγωγική διαδικασία. Έτσι, ο οικισμός είναι χωρισμένος σε δύο ενότητες: τη βόρεια, που περιλαμβάνει τα κτίρια του εργοστασίου όπου λάμβανε χώρα η παραγωγική διαδικασία, και τη νότια με τις υπόλοιπες συνοδευτικές χρήσεις. Και οι δύο ακολουθούν γραμμική ανάπτυξη στο χώρο: η νότια αναπτύσσεται οριζόντια, ενώ η βόρεια κατακόρυφα ακολουθώντας τη γραμμή παραγωγής.

Τα κτίρια ως επί τω πλείστον διακρίνονται για την ακρίβεια της χάραξής στην κάτοψη και την ορθότητα των αναλογιών τους. Τα αρχιτεκτονικά στοιχεία, προορισμένα να εξυπηρετούν τις ανάγκες λειτουργίας των Θειωρυχείων, είναι κατασκευασμένα από πέτρα, οπλισμένο μπετόν και μέταλλο με καθαρές γεωμετρικές μορφές χωρίς διακοσμικά στοιχεία. Τα τίσιμα έχουν φέρουσα τοιχοποιία από λιθοδομή, μεγάλα ανοίγματα και στέγη από μεταλλική λαμαρίνα, η οποία ως επί τω πλείστον έχει καταρρεύσει. Χαρακτηριστικό μορφολογικό στοιχείο αποτελούν οι δοκιδωτές πλάκες οπλισμένου σκυροδέματος με οπτολιθοδομή στο κτίριο διοίκησης.

Το άρρηκτα συνδεδεμένο με το περιβάλλον κτίριο του εργοστασίου, μνημείο βιομηχανικής κατασκευής, «σκαφρώνει» στο βουνό με κλίση 45°, σε υψόμετρο 63μ. Η κατακόρυφη επικοινωνία γίνεται με μικρά σκαλοπάτια στην παρεία των ραγών του τελεφερίκ που μετέφερε το ορυκτό στο ψηλότερο τμήμα της εγκατάστασης. Η απότομη κλίση του εδάφους καθιστά δύσκολη, ακόμα και επικίνδυνη την ανάβαση, πόσο μάλλον την κατασκευή ενός εργοστασίου και την επάνδρωσή του με μηχανήματα βάρους πολλών τόνων. Με την αξιοποίηση της τεχνολογίας της εποχής, όμως, το παραπάνω πρόβλημα μετατράπηκε σε πλεονέκτημα για τη διαδικασία επεξεργασίας του ορυκτού στις διάφορες στάθμες. Τοιχία αντιστήριξης ύψους ως και 18μ, προκαλούν εντύπωση ακόμα και σήμερα, καθώς διατηρούν τη φέρουσα ικανότητά τους στο βάθος του χρόνου.

Τα κτίρια έχουν υποστεί σημαντικές φθορές, τόσο από την επίδραση του έντονα διαβρωτικού περιβάλλοντος, όσο και από τον συνδυασμό των δυναμικών καταπονήσεων, του ανθρώπινου παράγοντα και της έλλειψης συστηματικής συντήρησης. Ο χαρακτηρισμός του σημαντικού αυτού μνημείου ως ιστορικού τόπου καταδεικνύει την ανάγκη προστασίας και αξιοποίησης του χώρου.

Architecture of the Sulfur Mines

by Michalis Argyrou, Artist

The Sulfur Mines (Theiorychia) are considered a historical landmark of the island as well as the Greek mining industry. Remains of buildings and their industrial equipment, surviving photographic and written evidence in addition to testimonies of witnesses help us recompile a general overview of the site at the time of its operation.

The building construction pattern as well as the motion flow in the greater area is based on the course of the ore and the sulfur production process. Consequently, the factory is divided in two sections, the north and the south, both following a linear development. The north, which includes the processing plant, expands vertically consistent with the production line, while the south with the auxiliary facilities advances horizontally.

For the most part, the buildings are characterized by the accurate outline of the ground-plan as well as their proportional precision. Architectural elements, intended to facilitate the operational needs of Theiorychia, are made of stone, reinforced concrete and metal, with plain geometric forms lacking decorative features. The buildings are made of load-bearing stone masonry with large openings and sheet metal roofs, the majority of which have collapsed. The ribbed slabs made of concrete and brick at the administrative building constitute a distinctive morphological feature.

The plant which blends in perfectly with its surroundings, an industrial construction monument, "climbs" up the mountain with a 45° inclination to an altitude of 63m. Vertical interaction is achieved through a staircase with small steps running in parallel to the cable railway which used to transfer ore to the highest point of the facility. The steep slope makes it difficult, even dangerous to ascend, let alone to construct an entire processing plant and equip it with heavy machinery. However by effectively applying the technological know-how of the period, the above problem was turned into an advantage for ore processing at the different levels. Retaining walls of up to 18m, are really impressive even today as they maintain their load bearing capacity through the depths of time.

The buildings have suffered significant damage from the highly corrosive environment along with a combination of multiple dynamic stresses, human intervention and lack of consistent maintenance. The designation of this important monument as a historical site validates the need for preservation and effective exploitation of the area.

Στα βορεινά του ονείρου τ' ακρογιαλίες

του Γιώργου Μάηλη, Εκπαιδευτικού

Πεζοπορία κατά μήκος της βορινής ακτογραμμής: τόποι αθλού, τόποι της κυρίαρχης θάλασσας... [5] Ας ξεκινήσουμε από την προϊστορική πόλη της Φυλακωπής, ένα από τα σημαντικότερα κέντρα του πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού (4η-1η χιλ. π.Χ.) με μια περιήγηση στον αρχαιολογικό χώρο. Στα πόδια μας εκτείνεται η ομώνυμη κοιλάδα, η ομορφότερη και πιο εύφορη του νησιού. Οι πηγαίες του απέναντι λόφου προς τα νότια είναι κατάφυτες με φίδες και κέδρους. (βλ. σ.34) Πανέμορφες συστάδες τους θα ξανασυναντήσουμε κατά μήκος της διαδρομής.

Μετά τη Φυλακωπή, ο Παπάφραγκας και ο Κάπρος [6]. Στα μάτια μας ξανοίγονται μοναδικής ομορφιάς εικόνες. Η θάλασσα εισχωρεί βαθιά στη γη, χαράζει εντυπωσιακά κανάλια και σπηλιές, σχηματίζοντας ελάχιστες μικρές αθλή πανέμορφες αμμουδιές. Ευκαιρία για μια πρώτη βουτιά.

Μετά τον Κάπρο αφήνουμε τον κεντρικό δρόμο, προσπερνάμε τον τουριστικό οικισμό της Πάχαινας, συναντάμε την αμμουδιά με τ' αθμυρίκια και συνεχίζουμε βαδίζοντας πηλά σε γαλανούς ορμίσκους. Ανηφορίζουμε ακολουθώντας τη σήμανση (άσπρα σημάδια στο βράχο και κίτρινοι ξύλινοι πασσάλους), διασχίζουμε το ακρωτήρι και φτάνουμε στον όμορφο κοηπίσκο του Αγ. Κωνσταντίνου [1,3,4] με τα γραφικά «σύρματα». (βλ. σ. 14) Εκτός από τη νεότερη εκκλησία που βρίσκεται πιο ψηλά, αξίζει να δούμε στο βάθος του κόλπου το παλαιότερο σκαμμένο στο βράχο εκκλησάκι. Συνεχίζουμε σκαρφαλώνοντας ένα μικρό λόφο. Στο βάθος στραφταλίζει η παραλία του Αγ. Κων/νου. Κατηφορίζουμε. Τι έκπληξη! Κρυμμένος κάτω από τα βράχια ο κλειστός κοηπίσκος της Αηγομόντρας [2] ανοίγεται σε μια μικρή υπέροχη αμμουδιά.

Μετά τον Αγ. Κων/νο ακολουθούμε το μονοπάτι κοντά στην ακτή και βρισκόμαστε στον Σχιστό, έναν όμορφο πορθμό με μήκος λιγότερο από εκατό μέτρα που «σχίζει» στα δυο τη γη. Στο νησάκι του, τις απογευματινές ώρες, μπορούμε να δούμε μια τεράστια αποικία γιδάρων. Ακολουθεί μια μεγάλη σε μήκος βραχώδης ακτή. Εδώ, η θάλασσα ής κι έχει θερίσει τη στεριά, αφήνοντας τη γυμνή, σκάβοντας χίλιους δυο διαύλους. Στο τέλος της, μας υποδέχεται ο γαλήνιος κοηπίσκος του Μύτακα με τα λιγοστά του «σύρματα» και μια από τις ωραιότερες αμμουδιές της βορινής ακτής.

Διατηρώντας την πορεία μας με τη βοήθεια της σήμανσης, άλλοτε δίπλα στη θάλασσα άλλοτε πιο μέσα στη στεριά ανάλογα με τις πτυχώσεις του εδάφους, προχωρούμε προς τα δυτικά. Τα πετρώματα γύρω μας αθλάζουν σιγά-σιγά. Μπαίνουμε στην περιοχή του απέναντι λευκού με τους λειασμένους από τη θάλασσα και τον αέρα βράχους. Το Σαρακηνικό μας καλωσορίζει!

Πηγή: Google Maps, Διαδραστικός χάρτης / Source: Google Interactive Map *: <http://goo.gl/maps/ESzIL>
Ευετήριο σημαδεμένων μονοπατιών της Μήλου / Index of all Milos marked trails: <http://g.co/maps/7uczn> (Google maps)

Αφετηρία: Φυλακωπή (ή Σαρακηνικό) | **Μετακίνηση:** στάσεις λεωφορείου στη Φυλακωπή & το Σαρακηνικό | **Μήκος:** 6,7 χμ. **Μέγιστο υψόμετρο:** 40 μ. | **Συνολική διάρκεια:** 3 ώρες (με αργό περπάτημα και στάσεις) | **Εφόδια:** νερό, σνακ, καπέλο, ελαφρύ ντύσιμο, παπούτσια περιπάτου

Πληροφορίες: Όμιλος Φίλων Βουνού και Θάλασσας Τηλ. 22870 22490 | Κιν. 6978 585487 | www.omfimi.blogspot.com
e-mail: mixalhs@gmail.com

5

Starting point: Phylakopi or Sarakiniko | **Transportation:** bus stops at Phylakopi @ Sarakiniko
Length: 6.7 km, **Highest elevation:** 40 m | **Duration:** 3 hours (walking at a slow pace and making stops) | **Signs:** white markings on rocks @ yellow wooden poles | **Necessary supplies:** water, snacks, hat, light clothing and walking shoes

More information: Club of Mountain and Sea friends of Milos | Tel. (+30) 22870 22490 | Mob. (+30) 6978 585487
 www.omfimi.blogspot.com | e-mail: mixalhs@gmail.com

6

The enchanted north coast

by George Mallis, High school teacher

Hiking along the northern coastline: an imagery of extraordinary places, places reined by the sea...[5] Let's start our journey from the prehistoric town of Phylakopi, one of the most significant centers of the protocycladic civilization (3200-1100 B.C.), with a tour of the archeological site. Right in front of our eyes spreads out a homonymous valley, one of the most beautiful and fertile valleys on the entire island. The slopes across the hill heading southward are covered by beautiful clusters of Phoenicean junipers and cedar trees (see pg. 35) of which we will come across again along the way.

The coves of Papafragas and Kapros [6] come right after Phylakopi. Unique images of beauty are revealed before us. The sea penetrates deep into the earth carving impressive channels and caves while forming a few, small but lovely beaches. Here's our cue for a first swim.

After Kapros we go off the main road, pass through the tourist resort of Pachena, walk across its sandy beach with tamarisk trees and keep moving along sapphire coves. We go up following the signs, cross the cape and reach the beautiful bay of Agios Konstantinos (St. Constantine) [1,3,4] with the picturesque "symmata" (see p. 15). Apart from a most recent church which is located further up, we shouldn't miss a very old rock-hewn chapel next to the sea. Moving along, we climb up a small hill. Far ahead we see the sparkling beach of Agios Konstantinos. As we go down, what a pleasant surprise! Hidden under the rocks is the tightly closed inlet of Alogoman-dra [2] with a lovely sandy beach.

After Agios Konstantinos, we follow the path near the coast leading us to Skisto, a lovely strait, less than 100m in length, that divides the land in half. On its islet, during the early evening hours, we can see a huge flock of seagulls. A long rocky coastline comes next. Here the sea does not only seem to have reaped the land leaving it bare but it also penetrates it forming numerous channels. At the end of the pathway, the beautiful coast of Mytakas welcomes us with its few "symmata". Further down we see one of the nicest sandy beaches found on the northern coast.

We head westward following the signs, either next to the sea or inward towards the land, depending on the unevenness of the ground. The rock formations around us gradually change. We enter an infinite pure white area where the rocks have been wearing away from the sea and air. Sarakiniko greets us!

Κέδροι και φίδες φαιδρύνουν τη γη

Γιώργου Πετράκη, Δασολόγου

Ο σημερινός περιηγητής της Μήλου, εξετάζοντας βιαστικά το τοπίο, μπορεί να πιστέψει ότι είναι γυμνή από δέντρα και μεγάλους θάμνους. Μια πιο προσεκτική ματιά όμως θα τον διαψεύσει καθώς θα συναντήσει μεγάλες συστάδες από Κυπαρίσσια, (*Cupressus sempervirens*), Πουρνάρια (*Quercus coccifera*), Φιλιθύκια (*Phillyrea latifolia*), Κουμαριές (*Arbutus unedo*), Φίδες και Κέδρους, απομεινάρια αρχαίων δασών. Ένα παράδοξο των Κυκλάδων, που έχει απασχολήσει από παλιά Βιολόγους και Δασολόγους είναι ότι, αν και βρίσκονται στο κέντρο μιας περιοχής που κυριαρχούν τα Πεύκα, δεν υπάρχει φυσική εξάπλωση του είδους. Έτσι στη Μήλο δεν υπάρχει κανένα αυτοφυές είδος Πεύκης, ενώ συναντώνται τρία αυτοφυή κωνοφόρα: το Κυπαρίσι (βλ. τ. 2011), η Φίδα και ο Κέδρος.

Ο Κέδρος (Άρκευθος η μακρόκαρπη) [1], δέντρο ή θάμνος με κόμη σφαιρική και σταχτοκάστανο φλοιό, μπορεί να φτάσει τα 10μ. ύψος. Τα γαλαζοπράσινα φύλλα του είναι βελονοειδή και οξυκόρυφα ανά 3 σε σπονδύλους. Ανθίζει Φεβρουάριο - Μάρτιο και είναι διόικο (αρσενικά και θηλυκά άνθη βρίσκονται σε διαφορετικά φυτά). Οι καρποί ωριμάζουν δύο χρόνια μετά την εμφάνισή τους. Στην αρχή έχουν πράσινο χρώμα, ώριμοι κοκκινοκάστανο με γαλάζιο επίχρισμα. Οι ντόπιοι μαραγκοί υποστηρίζουν ότι το ξύλο των αρσενικών δέντρων είναι κατάλληλο για πολλές χρήσεις, όπως τη ναυπηγική.

Τον συναντάμε, σε αμμώδη πάντα εδάφη, στην παραθαλάσσια ζώνη της Μ. Ασίας, της Αττικής, σε νησιά του Αιγαίου και την Κρήτη. Στη Μήλο φύτευται σε αμμώδεις παραλίες αθήλα και στο εσωτερικό, σε εδάφη με Περλιίτη και Κίσηρη (κούσκουρα). Ο Γάλλος περιηγητής C. S. Sonnini, που ταξίδεψε στην Κίμωλο το 1778 - 1779, έγραψε για τους Κέδρους *στα Κιμωλιακά* «Τα δέντρα αυτά φαιδρύνουν την περιοχή με το γλυκύ χρώμα του λευκοπράσινου φυλλώματός των και με το κόκκινον των παρόμοιων προς μικράς κεράσους καρπών των...».

Η Φίδα (Άρκευθος η φοινικική) [2] δέντρο ή θάμνος με κωνική κόμη, σκούρο καστανό φλοιό και κορμό που διακλαδίζεται με πυκνά κλαδιά, μπορεί να φτάσει τα 8μ. ύψος. Τα λειοειδή φύλλα της, ανά 3 σε σπονδύλους, στα νεαρά φυτά μοιάζουν πολύ με του Κέδρου. Το σκληρότατο, σχεδόν άσχηπο, ξύλο της είναι πολύ δύσκολο να επεξεργαστεί γιατί είναι γεμάτο ρόζους. Οι ντόπιοι το χρησιμοποιούσαν σαν οικοδομικό υλικό, κυρίως για δοκάρια.

Τα δύο αυτά πανέμορφα δενδρώδη είδη είναι πολύ ανθεκτικά στις αντίξοες τοπικές κλιματικές συνθήκες και στο αλάτι της θάλασσας, ιδίως ο κέδρος. Τους αξίζει να τύχουν μεγαλύτερης προσοχής από κατοίκους και επισκέπτες.

Cedars & Junipers brighten the landscape

by George Petrakis, Forester

Casual visitors of Milos taking a quick glance at the landscape might get the impression that the island is bare of trees and large shrubs. A closer look, however, will reveal large groves of Cypress trees (*Cupressus sempervirens*), Kermes Oak (*Quercus coccifera*), Phillyrea (*Phillyrea latifolia*), Strawberry trees (*Arbutus unedo*), Phoenician Juniper and Cedar trees. A strange fact observed in the Cyclades which has troubled Forestry and Biology specialists for many years is that, although the region is located in the center of a greater area dominated by Pine trees, there is no natural spread of the species in the domain. Although there are no native types of Pine in Milos, three different native types of coniferous trees are encountered throughout the island: the Cypress (see BoM 2011), the Phoenician Juniper and Cedar.

The Cedar (*Juniperus macrocarpa*) [1], is a tree or shrub with spherical crown and bark in light brown color that grows up to 10m in height. Its turquoise leaves are broad lanceolate, produced in whorls of three. It blooms between February and March and is dioecious (male and female flowers grow on different plants). The seed cones are berry-like, green ripening in two years to orange-red with a light azure waxy coating. The local carpenters confirm that wood from male trees is suitable for various applications, including shipbuilding.

It is always found in sandy terrain, along the coasts of Asia Minor, Attica, the Aegean islands and Crete. In Milos, it grows both on sandy beaches and inland, mainly on sites with perlite and pumice (volcanic rock types). The French traveler C. S. Sonnini, who visited Kimolos during 1778 - 1779, wrote about the Cedars in his book titled "Kimoliaka" (roughly translates to "about Kimolos"): "These trees brighten the landscape with their sweet greenish-white foliage and their small red, cherry-like fruit ...".

The Phoenician juniper [2], a tree or shrub with conical crown and dark brown colored bark with dense branching arising from the bottom of the trunk, reaches 8m tall. Its scale-like leaves, arranged in whorls of three, closely resemble the leaves of the cedar on juvenile plants. The Juniper's wood is strong and resilient but full of knots and therefore difficult to process. It has been used extensively by the locals as a building material mainly to construct roof beams.

These two wonderful tree species, especially the cedar, have proved to be very resistant to both the harsh local climatic conditions and sea salt. They deserve the attention of locals and visitors alike.

2

Οι μηλιέικες «κατοικίες»

της Σοφίας Βαμβούνη, vambouni@otenet.gr

Διάσπαρτες μικρές κατοικίες στην ενδοχώρα της Μήλου, ενθύμια και φύλλακες μιας άλιθης εποχής. Μοναχικά συνήθως [φ. 1-4], λίτα και ταπεινά κτίσματα ριζωμένα βαθειά στο κυκλαδίτικο τοπίο. Κάποια αποτελούσαν κύρια κατοικία αλλιώς τα περισσότερα ήταν η εποχική κατοικία κάποιου αγρότη η βοσκού που είχε το βασικό του σπίτι στο «χωριό». Οι γνωστές «κατοικίες των ξωτάρηδων» μαρτυρούν σημαντικά στοιχεία της αγροτικής ζωής στο νησί. Λίγες φορές τα συναντάς με την μορφή χαλαρών συγκροτημάτων [5] η μικρών οικισμών γνωστών με το όνομα η το παρατσούκλι κάποιου ιδιοκτήτη τους η της τοποθεσίας των, όπως Βελιτάδικα [6], Ψαθάδικα, Κώμια [7], Ξηρόκαμπος [8].

Πρόκειται για ισόγεια κτίσματα, περιορισμένων εσωτερικών διαστάσεων και ύψους - ό,τι επέτρεπαν τα δομικά υλικά τους και ό,τι ακριβώς απαιτούσαν οι ανάγκες της καθημερινής ζωής των νοίκιων τους. Είναι μονόσπιτα ορθογωνικής κάτοψης [9], η μακρινάρια με 3-4 δωμάτια σε σειρά [10], η σε μορφή Γ [11]. Αρκετά παρουσιάζουν πιο πολύπλοκη κάτοψη σε συνδυασμό με τους ποικίλους βοηθητικούς χώρους τους - μάντρες, τυροκομείο, κοτέτσι, «αχειρώνας», τον «μαγκατζέ» - αποθήκη για τους καρπούς, το λάδι και το κρασί, πατητήρι και φαρνόςπιτο [12-14]. Οι περιστεριώνες - κτίσματα ήταν λιγότεροι και ανεξάρτητοι [15-16]. Χαρακτηριστική πάντα η απευθείας μετάβαση από το ένα δωμάτιο στο άλλο και η ανάπτυξη των δωματίων γύρω από την περιορισμένη αυλή, στη σκιά μιας ελιάς, συκιάς, μουριάς η λεμονιάς. Η αυλή αποτελεί προέκταση της κατοικίας αφού πολλές βασικές λειτουργίες γίνονταν εκεί. Κοντά, το πέτρινο αλώνι με το βοθόσυρο και τις όρθιες πέτρες «του αντράλικα» να ορίζουν την περιφέρεια του. Εντυπωσιακό το εξορλοκήρου σκαμμένο στον βράχο αλώνι στα Βελιτάδικα [17].

Χτισμένα σχεδόν πάντα με νότιο προσανατολισμό, στην άκρη του χωραφιού, προστατευμένα από τους δυνατούς αέρηδες, με τα υλικά που πρόσφερε ο ίδιος ο τόπος, σεβόμενα και εκμεταλλευόμενα τους κανόνες που όριζε η γεωμορφολογία του χωραφιού: αν υπήρχε σπηλιά η κοιλάτητα, κοντά σε αυτήν προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για αποθήκη. Αν υπήρχε βράχος, γαντζώνονταν πάνω του ή σκάβονταν στα εσώψυχα του για οικονομία υλικών και προστασία [18-20]. Εναρμονισμένα τελείως με το περιβάλλον, κάποια από αυτά πρέπει να τα πλησιάζεις πολύ κοντά για να τα διακρίνεις [21].

Οι τοίχοι τους είναι πέτρινοι, 50-70εκ., συνήθως από «ζαχαρόπετρα» - όπως λέμε οι ντόπιοι τον περήλιτη -η/και σιδερόπετρα, είτε ξερολιθιά είτε αρμολογημένοι. Άλλοτε

όλοι ανεπίχριστοι και άλιθοτε ποήλαπλά ασβεστωμένοι. Ο ασβέστης τότε αγκάλιαζε και τα μονοπάτια, τα σκαλοπάτια και τους γύρω βράχους, δείγμα «πάστρας».

Τα δώματά τους επίπεδα πάντα, συγκέντρωναν το νερό και το οδηγούσαν καταρχάς στο «μπουρνέλι» - μικρό στεγανοποιημένο βαθούλιωμα όπου ένα κλαδί από «θύμιο» φίλτράριζε το νερό - και από εκεί στη «στέρνα», πηγάδι εξαιρετικής τεχνικής σε μορφή κώλου κώνου, βάθους 5-7μ και διαμέτρου 3-4μ, στεγανοποιημένο εσωτερικά με κονίαμα πορσελιάνης [23]. Τα δώματα φτιάχνονταν από κορμούς φίδας η καστανιάς, το μήκος των οποίων ήταν καθοριστικό για τις διαστάσεις των χώρων, καλάμια, βούρλα, φύκια και πολύ καλά πατημένο μπετονιτόχωμα.

Τα δάπεδα ήταν φτιαγμένα από εγχώριες πλάκες, σιφνέικες ψαρόπιακες η πατημένο χώμα από τα λειβάδια (χωμάτινος κυλός που τον έστρωναν με τα «σφουγγια» - σφουγγάρια από μαλλί προβάτου συνήθως - και τον «βόλιζαν» δηλ. τον έτριβαν με βόλους - βότσαλα για να γίνει το πάτωμα λείο και ανθεκτικό).

Τα ανοίγματα περιορισμένων διαστάσεων και ένας μικρός φεγγίτης πάντα στη βορεινή πλευρά για τον δροσισμό του χώρου. Τα κουφώματα ξύλινα, απλά, βαμμένα σε έντονα «χωριάτικα» χρώματα (λουλακί, πράσινο, κόκκινο). Το ίδιο χρώμα χρησιμοποιούσαν συνήθως και σε κάθε άλλη λεπτομέρεια όπως στο καπάκι της στέρνας, στην υδρορορή, στην ξύλινη η σιδερένια πέργκολα, στην ποδαριά γύρω-γύρω από τα κτίσματα.

Αρκετές κατοικίες κατοικούνται σήμερα και διατηρούνται καλά. Αν είσαι τυχερός, κάτι θα σε φιλέψουν. Πολλές έχουν ερημώσει αλλιώς στέκονται αγέρωχες, με τα στάχυα να κυματίζουν γύρω τους, ρες και ο νοικοκύρης τους έχει πάει στο χωριό και όπου νάναι θα γυρίσει. Μερικές χαροπαλεύουν. Λίγες τέλος έχουν ανακαινιστεί επιτυχημένα όπως το «Αλώνι» στη στροφή της Φθακωπής, ένα συγκρότημα πέτρινων κτισμάτων και σπηλιών των μέσων του 19ου αι, με αλώνι, πατητήρι κλη. όπου έμεναν οι «κοιλίγοι» που καλλιτεργούσαν, πρόσεχαν/φρόντιζαν την περιοχή και εξέτρεφαν ζώα [27].

Η πρόσβαση σε κάποιες κατοικίες είναι εύκολη οδικώς, αλλιώς αν θέλεις να νιώσεις την αύρα τους πρέπει να τις προσεγγίσεις με τα πόδια από τα παλιά μονοπάτια που ακολουθούσαν τα γαϊδούρια. Θα χρειαστεί να παραμερίσεις σκίνους, φρύγανα, κουβαρασκέλλες. Αξίζει τον κόπο.

1

2

3

4

5

6

7

8

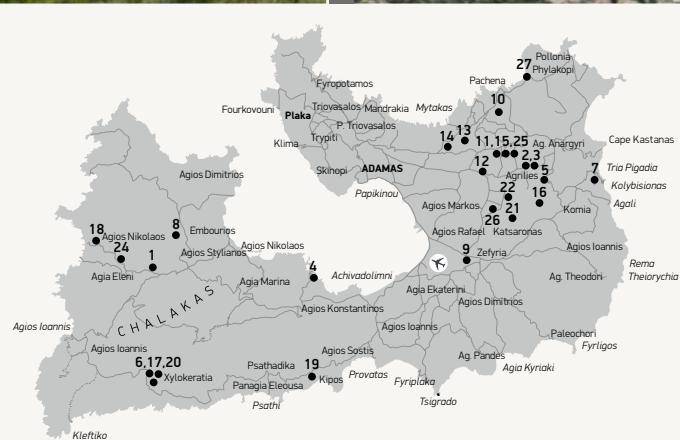
9

10

11

1. Ralaki, Chalakas | 2. Fires, Agios Ioannis | 3. Fires, Agios Ioannis | 4. Patrikia | 5. Agiasmata | 6. Veletadika, Chalakas | 7. Komia
8. Xyrokampos | 9. Zefyria | 10. Mygiokolo | 11. West of Agioi Anargyroi | 12. Archodimio | 13. Mytakas | 14. Parasporos
15. Agioi Anargyroi | 16. Agios Ioannis | 17. Veletadika, Chalakas | 18. Triades, Chalakas | 19. Kipos, Chalakas | 20. Veletadika,
Chalakas | 21. Livadia | 22. Katsaronas | 24. Agios Athanasios | 25. Agioi Anargyroi | 26. North of Zefyria | 27. Phylakopi

“KATIKIES” Rural households of Milos

by Sophia Vamvouni, vamvouni@otenet.gr

Small houses scattered throughout the Melian inland, guardians and keepsakes of a bygone era. Usually isolated [fotos 1-4], frugal and humble, these buildings appear to be rooted deep in the Cycladic landscape. Some served as main residences, but most of them were seasonal homes that belonged to farmers or shepherds who had their permanent households in one of the villages. These country homes reveal significant elements of rural life on the island. Less often, they appeared in the form of loose building complexes [5] or small residential areas which often took the name (or nickname) of their owner or their location, e.g. Veletadika [6], Psathadika, Komia [7], Xyrokampos [8].

All ground level buildings, they are limited in both area and height, depending on the availability of construction materials and the everyday needs of the residents. They are either single space homes, in a rectangular floor plan [9], long configurations with 3-4 aligned rooms [10] or in an “L” shaped form [11]. Several of them have a more complicated design in conjunction with various auxiliary spaces such as stables, dairy, chicken coop, barn, cellar (used to store harvest, oil and wine), wine press as well as wood-fired oven rooms [12-14]. Dovecotes were scarce and stood independent from the rest of the structure [15-16]. Typical characteristics are the direct transition from one room to another and the development of the living quarters around a small courtyard shaded by an olive, fig, mulberry or lemon tree. The courtyard constitutes a natural extension of the living quarters since several basic functions take place there. Nearby, you would find the outdoor threshing floor with standing stone slates defining its boundary and the harrow. A very impressive threshing floor excavated on solid rock can be seen in Veletadika [17].

The buildings, almost always, face south and are placed near the boundary of the property, protected from strong winds. They took advantage of materials easily obtained in the vicinity and the ground’s morphology: if there was a cave or pit in the area, they would be built close to it to utilize it as a storage cellar. If there was a small cliff, the house would be hooked on it or excavated into the rock to reduce building materials and benefit from the protection it offered [18-20]. Some of these buildings are barely noticeable as they completely blend in with the landscape: one has to get very close to fully distinguish them [21].

Their 50-70cm dry or mortared stone walls were usually made from “sugar-rock” (the local name for perlite), or “iron-rock” (hard igneous volcanic rocks). Some were

plastered while others were whitewashed numerous times over and over. The surrounding paths, stairs and rocks were also whitewashed indicating neatness and cleanliness.

Their roofs were always flat, gathering rainwater and leading it to a small leak-proof cavity (bourneli) where a thyme branch filtered the water and led it to the “Sterna” - an underground cistern built with exceptional craftsmanship in the shape of a truncated cone with a depth of 5-7m, a diameter of 3-4m and the interior lined with waterproof porcelain plaster [23]. The roofs were made of juniper or chestnut logs whose length was the determining factor for the dimensions of each room, along with canes, reeds, seaweed and well compacted bentonite soil.

The floors were made of rock slabs, either local or brought in from Sifnos, or with soil from Livadia (soil-water thick pulp spread with sheep’s wool sponges and scrubbed with pebbles so that the surface would turn out smooth and durable).

The openings were small and a little skylight was always placed on the northern wall to provide a cooling breeze. The casings were wooden, plain and painted in vibrant provincial colors (indigo, green, red). The same color was commonly used in all other details such as the lid of the cistern, the gutter, the wooden or iron pergola. It was even used to mark the outline of the building on the floor of the courtyard (podaries).

Quite a few of the houses are still inhabited and maintained in a good shape. If you’re lucky, their people will treat you to something. Many homes have been abandoned but stand imperiously with wheat fields swaying around them, as if the landlord just left for the village and is about to return any minute. Others are crumbling. A few of them have been successfully restored such as “Aloni” at Phylakopi, a complex of stone buildings and caves dating back to the mid-19th c. with its threshing floor, winepress, etc. It used to be a home for the sharecroppers who cultivated the land, bred animals and maintained the estate [27].

Some of the houses are easily accessible by car, but if you wish to get a feeling of their aura, try approaching them by walking down the old donkey trails. You’ll need to get the bushes and the asphodels out of your way first, but it’s more than worth the effort.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η Μήλος και οι δημιουργοί της

της Εργίνας Ξυδού, Ιστορικού Τέχνης, www.erginaxydous.gr

Αντώνιος Βασιλάκης ή Αλιένζε (Μήλος 1556 - Βενετία 1629)¹

Σε πηγές του 17ου αι. ήδη, μαρτυρείται η ταπεινή μηλίτικη καταγωγή ("di Milo Isoletta dell' Arcipelago") του ζωγράφου Αντωνίου Βασιλάκη, του οποίου τα έργα κατέκλυσαν, από το δεύτερο μισό του 16ου αι. κι έπειτα, ισαξία με έργα άλλων καλλιτεχνών, τη Βενετική εικαστική παραγωγή. Μαθήτευσε κοντά στον «μαέστρο» της Βενετικής Αναγέννησης Γιάκομπο Τιντορέτο. Ανταποκρίθηκε με επιτυχία στις πάμπολλες παραγγελίες που προέρχονταν κυρίως από Επαγγελματικές «Σχολές», Θρησκευτικά Τάγματα, Αδελφότητες και Ευγενείς. Ο καλλιτέχνης έζησε ως το τέλος της ζωής του στη Βενετία. Έχουν διασωθεί πολλά έργα του, κυρίως στην Ιταλία.

¹ Ε. Ξυδούς, 1997. Λεξικό Ελλήνων Καλλιτεχνών, Μέλισσα, τ. 1, σ. 151-154.

Πρωτότυπη έρευνα για τον καλλιτέχνη πραγματοποιήθηκε από τη γράφουσα με την οικονομική στήριξη της «Αργυρομεταλλευμάτων & Βαρυτίνης» (S&B) και του Αυστριακού Υπουργείου Επιστήμης και Έρευνας κατά τα έτη 1990-1992.

DEDICATION

Milos and its artists

by Ergina Xydou, Art Historian, www.erginaxydous.gr

Antonio Vassilacchi, L' Aliense (Milos 1556 - Venice 1629)¹

The origin of a humble painter from Milos named Antonio Vassilacchi is revealed by various 17th c. sources ("di Milo Isoletta dell' Arcipelago"). His works which had a notable impact on the Venetian art market from the second half of the 16th c. and beyond were considered equally important to those of his contemporaries. Vassilacchi was a pupil of Jacopo Tintoretto, a principal painter of the Venetian Renaissance. He successfully executed numerous commissions received mostly by Merchant schools (scuole), Religious orders, Brotherhoods and Nobles. The artist lived in Venice till the end of his life. Many of his works still survive, mainly in Italy.

¹ E. Xydou, 1997. Dictionary of Greek Artists, Melissa, v. 1, p. 151-154.

Original research on the artist was conducted by the writer with the financial support of "S&B Industrial Minerals" and the Austrian Ministry of Science and Research in 1990-1992.

Αυτοπροσωπογραφία,
52x43 εκ,
Πλακοθήκη Ουφίτσι,
Φλωρεντία

Self Portrait, 52x43 cm,
Uffizi Gallery, Florence

«Ευαγγελισμός της Θεοτόκου», 280x390εκ, The Annunciation of Virgin Mary, 280x390cm,
Seminario Patriarcale, Βενετία

Θεατρικό Εργαστήρι Μήλου

«Οι Μουσικοί της Βρέμης»*

Η μηλιέικη θεατρική ομάδα ανεβάζει φέτος το ομώνυμο παραμύθι των αδελφών Γκριμ σε ελεύθερη απόδοση και σκηνοθεσία της Ιρίνας Μπόικο. Μια μαγική ιστορία αφιερωμένη στα παιδιά, με μηνύματα που αφορούν και τους μεγάλους. Το καλοκαίρι θα παρουσιάσει επίσης «Τα παραμύθια της θάλασσας», μια βραδιά για ενήλικες, με δραματοποιημένα παραμύθια, θέατρο σκιών και ζωγραφική με άμμο.

* Θα παρουσιαστεί στα πλαίσια του Φεστιβάλ Μήλου στις 19 & 21 Ιουλίου

Theatre Workshop of Milos

“The Bremen Town Musicians” *

This year, the theatrical group of Milos, performs Grimm’s fairy tale “The Bremen Town Musicians” interpreted and directed by Irina Boiko. A magical story, dedicated to children that also conveys messages to grown-ups. During the summer the group will also present the “Tales of the sea”, a performance night for adults, including dramatized tales, shadow-theatre and sand-art techniques. .

* It will be presented during the Cultural Festival of Milos on July 19 & 21

Info: Kiv. / Mob. (+30) 6978 585487

Πειραματική Σκηνή Μήλου

«πρόβαΤΟσακάκι»

Παραγωγή του έργου «Το σακάκι που βελάζει» του Στανισλάβ Στρατιέβ. Αναφέρεται στην πορεία του Ιβάν Αντώνωφ ανάμεσα στα γρανάζια και τη μέγγενη της κρατικής γραφειοκρατίας. Ο ήρωας βρίσκεται αντιμέτωπος με την αδιαφορία, την υποκρισία, τις παρωπίδες και τον γελοίο παραλογισμό του κρατικού μηχανισμού, θυμίζοντας μας την κατάσταση της σημερινής Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης.

Θα παρουσιαστεί στα πλαίσια του Φεστιβάλ Μήλου στις 30 - 31/8 & 1/9

Experimental Stage of Milos

“The Suede Jacket”

Adaptation of the play “The Suede Jacket” by Stanislav Stratiev. The hero, Ivan Antonov, as he tries to cope with the clamp and the gears of state bureaucracy comes across the indifference, the hypocrisy, the blinkers and the pathetic absurdity of the state mechanism, clearly reminding us of the current state administration in Greece!

It will be presented during the Cultural Festival of Milos on Aug. 30, 31 & Sep. 1

Info: www.milostheater.blogspot.com | Kiv. / Mob. (+30) 6942 475166, 6945 876084

Η Μήλος
μέσα από τα μάτια
των φωτογράφων
Milos in the eyes of
the photographers

Μάντη Λυκερίδου Βελητά, Μήλος

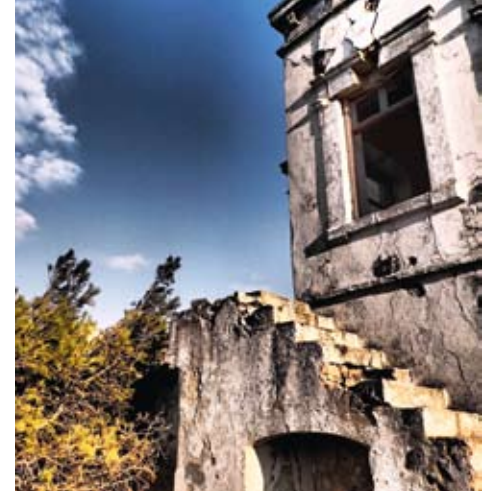
Mady Lykeridou Veleta, Milos, Greece

mady@mymilos.gr

Γιώτα Εφραιμίδου, Πειραιάς
Giota Efremidou, Piraeus, Greece

giotaefre2003@yahoo.gr

Μιχάλης Λάτσης, Αθήνα
Michael Latsis, Athens, Greece

michalis@mldesign.gr

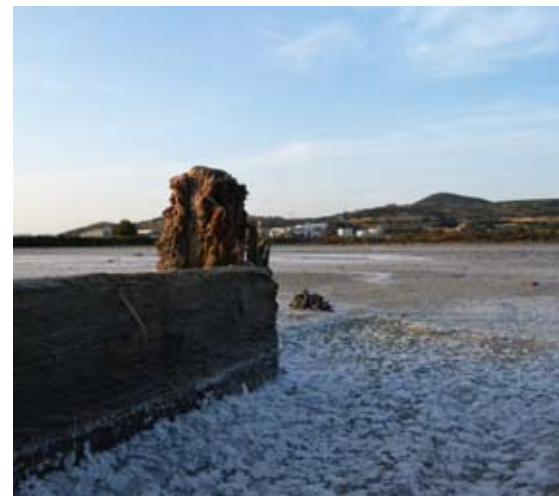
Ελένη Σωτηριάδου, Αθήνα
Helen Sotiriadis, Athens, Greece

www.helensotiriadis.com

Έλινα Ζαχμάνογλου, Αθήνα
Elena Zachmanoglou, Athens, Greece

el_zachm@otenet.gr

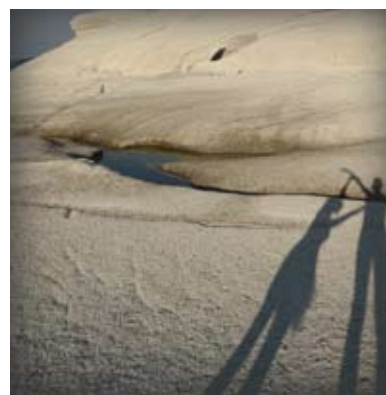
Παύλος Μπελιβανάκης, Μήλος
Pavlos Belivanakis, Milos, Greece

milosnew@otenet.gr

Κατερίνα Τσάκωνα, Παρίσι, Γαλλία
Catherine Tsakona, Paris, France

ctsakona@gmail.com

Αγορά / Shopping

Δημιουργοί που ζουν στη Μήλο και καλλιτέχνες που εμπνέονται από αυτήν παρουσιάζουν το έργο τους

Artists who live in Milos, Artists inspired by our beautiful island present their work

Villy Bisylla, Glass Sculpture Jewelry

Πρωτότυπα χειροποίητα βραχιόλια, δαχτυλίδια, μενταγιόν, σκουλαρίκια και καρφίτσες από ασήμι και γυαλί που σχεδιάζει και κατασκευάζει η καλλιτέχνης Βίλλυ Μπίσυλλα. Με σύμμαχο τη φλόγα η δημιουργός λιώνει γυαλί Murano δίνοντάς του νέα μορφή με έμφαση στη λεπτομέρεια και την παραστατικότητα. Θα σας καταπλήξουν με τις μεγάλες αντιθέσεις και την καλοκαιρινή φρεσκάδα τους. Εντυπωσιακά και τα νέα της κοσμήματα. Φτιαγμένα από ασήμι ή μπρούτζο φέρνουν στο νου δαντέλες και λινάτσες.

Original jewelry handmade of silver and glass designed and created by the artist Villy Bisylla. Spinning Murano glass rods under a flame Villy forms intricately designed beads with emphasis on detail and vividness. Her bracelets, necklaces, rings, earrings and brooches will fascinate you with striking contrasts and a fresh summer appeal. Her newest jewelry collection will also impress you. Made out of silver or brass they bring to mind laces and sackings.

Αδάμας / Adamas
(στο καλύτερι πίσω από το μπαρ AKPH /
on the alley opposite to the bar AKRI)
Βίλλυ Μπίσυλλα / Villy Bisylla
villybisylla@gmail.com
Τηλ./Tel.: (+30) 22870 22744

Γιτεφτρα / Giteftra

Νεωτερικές παρεμβάσεις πάνω σε αντίγραφο του κλασσικού γλυπτού της Αφροδίτης.

«Η Γιτεφτρα πειραματίζεται πάνω σε ένα κλασσικό πρότυπο εκφράζοντας την δική της αίσθηση της Ομορφιάς και του Έρωτα. Μια αίσθηση σύγχρονη, ανοικτή και αληθινή γιατί σήμερα η Ομορφιά είναι όπως όλες οι φυλές, πολύχρωμη, εναλλακτική, αναρχοαυτόνομη ή συντηρητική. Αφέντρα χρυσοποίκιλητη, αγνή ή διεφθαρμένη... αντανάκλα τη διαφορετικότητα έτσι όπως αναδύεται από μέσα μας.»

Μοσχούλα Μαυρογιάννη

Modern interventions on miniature copies of the classic statue of "Aphrodite of Milos".

"Giteftra" experiments on a classic model expressing her own view point on Love and Beauty. A true, open and contemporary feeling. Because, today's beauty is like all human races - multicolored. Alternative, conservative or with an anarchist autonomy, a gold gilded mistress, pure or corrupt... it reflects the differentiation as it emerges from our inner selves.

Moshoula Mavrogianni

Πλάκα / Plaka
Μοσχούλα Μαυρογιάννη /
Moshoula Mavrogianni
giteftra@hotmail.com
Τηλ./Tel.: (+30) 22870 23427
Κιν./Mob.: (+30) 6944 509889

Μάρμαρα - Χώρος Άμμου Marmara – Sand Museum

Χώρος έμπνευσης και δημιουργίας, χώρος αποκάλυψης πολλών εκατομμυρίων χρόνων ιστορίας της γης, «χώρος άμμου». Δημιουργίες άμμου πάνω σε γυαλί ή ξύλο γεννούν αντικείμενα καθημερινά που σας προκαλούν να ανακαλύψετε την αισθητική ή χρηστική τους αξία. Στο φως του μικροσκοπίου θα δείτε άμμο από όλες τις χώρες της γης που στέλνουν οι φίλοι μας και θα εκπλαγείτε με την ποικιλία των χρωμάτων, την πολυμορφία των κόκκων, με τον μαγικό κόσμο της άμμου.

A place of inspiration and creativity, a place revealing millions of years of earth history, "a place of sand". Sand creations on glass or wood give life to everyday objects tempting you to reinvent their aesthetic or practical value. On the beam of the microscope you will see sand from all parts of the world which our friends send and you'll be astonished by the multitude of colors, the diversity of grain forms, the magical world of sand.

Στείλτε ☺ εσείς
την άμμο σας

Send your sand
in too.

Asteris Paplomatas
Marmara, Plaka
Milos 84800, Cyclades, Greece
www.mysand.gr, info@mysand.gr
[facebook](https://www.facebook.com/Sand.museum): Sand.museum
Κiv./Mob.: (+30) 6938 266860

Το μαγαζί της Άννας / Anna's Shop

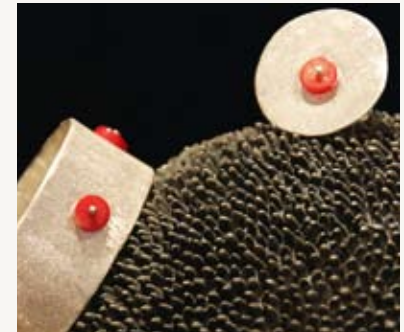
Ασημένια κοσμήματα, λαμπερά έργα τέχνης, δια χειρός Άννας, που μεταφέρουν το παιχνίδισμα του φωτός, την κίνηση της θάλασσας. Επίσης, καλλιτεχνικά κοσμήματα από Μηλιούς και επώνυμους δημιουργούς, καθημερινά ή πιο εξεζητημένα, με ρητίνες, πλεξιγκλάς, καουτσούκ και ημιπολύτιμες πέτρες. Νεανικές προτάσεις για ρούχα από το Μάκη Τσέλιο αλλά και φουλάκια και κοσμήματα, όλα σε προσιτές τιμές. Ακόμα επιλεγμένα διακοσμητικά αντικείμενα όπως επιμεταλλωμένα φυσικά λουλουδιά.

Silver jewelry, brilliant works of art, handmade by Anna that remind us of the play of light and the movement of the sea. Also, creative jewelry from Melian and other well known artists, for everyday use or eccentric in style, made from Plexiglas, resin, rubber and semi-precious stones. Perfect youth wear by Makis Tselios as well as scarves and jewelry, all at reasonable prices. Even more, selected decorative objects such as metal-plated natural flowers.

Πλάκα / Plaka | 2 Μαγαζιά / 2 Stores:
(στο δρόμο προς το Κάστρο ☺ στο στενάκι της ΟΥΤΟΠΙΑΣ - stock / on the road to the castle ☺ on the alley to the bar ΟΥΤΟΠΙΑ - stock)
Άννα Γεωργοπούλου Βίχου /
Anna Georgopoulou Vichou
annaartmilos@yahoo.gr
Τηλ./Tel.: (+30) 22870 22236, 21213
Κiv./Mob.: (+30) 6977 139407

Το μαγαζί της Άνας / Anna's Shop

Μάρμαρα - Χώρος Άμμου / Marmara Sand Museum

Villy Bisylla, Glass Sculpture Jewelry

Γιτέφρα / Gitefra

Villy Bisylla, Glass Sculpture Jewelry

Οι Καράβες του Νίκου Αργυρέα / "Karaves" by Nikos Argyreas, Georgia Store, Adamas

Αγορά / Shopping

Μια βόλτα στα μαγαζιά της Μήλου
A stroll to the stores in Milos

Κίτρινο Σύρμα / Kitrino Syrma *

Το «Κίτρινο Σύρμα» σας περιμένει με πρωτότυπες δημιουργίες φτιαγμένες με μεράκι, φαντασία κι αγάπη από τους ιδιοκτήτες. Χειροποίητα κοσμήματα με υπογραφή, από μέταλλο, γυαλί ή ημιπολύτιμους λίθους αλλά και ιδιαίτερης αισθητικής κατασκευές από πέτρα, ξύλο ή πηλό όπως καράβια και κηροπήγια. Αναμνηστικά της Μήλου για σας και τους αγαπημένους σας, σε πολύ προσιτές τιμές. Όλα αυτά θα τα βρείτε και στην «Κατακόμβη», ένα υπόσκαφο μαγαζί στον Αδάμαντα. Αξίζει να τα επισκεφθείτε και τα δύο!

*Σύρμα: βλ. σ. 14

This yellow syrma offers unusual and exceptional items which are all designed by the owners. Signed handmade jewelry made from metal, glass or semiprecious stones along with imaginative handmade creations made from stone, wood or clay, like boats and candlesticks. Also many souvenirs from Milos for you or your loved ones at very reasonable prices. The whole collection can also be admired in a catacomb-like store in Adamas called "Le Catacombe". Don't miss either one!

*Syrma: see pg. 15

Αδάμας & Κλήμα / Adamas & Klima
 klimamilos@gmail.com
 facebook: kitrino syrma
 Kiv. / Mob.: (+30) 6999 202131

Το μαγαζάκι της Μαρίας Magazaki tis Marinas

Το μαγαζάκι που τα έχει όλα! Ό,τι χρειάζεστε για το σπίτι κι ό,τι σας λείπει για να γίνουν οι διακοπές σας πιο άνετες θα το βρείτε εδώ. Πανέμορφα πιάτα, ποτήρια, μαχαιροπήρουνα, καταρολικά, μαξιλιάρια, χαλάκια, τάπερ, καλθάρια, κεριά, φανάρια, πολλα διακοσμητικά, γλάστρες, είδη κάμπινγκ, πυρσούς για τα πάρτι σας, αιώρες, ψησταριές, θερμός, καφετιέρες, μπρίκια, εξειδικευμένα καθαριστικά και πολλα άλλα. Κι αν χάσατε τα κλειδιά σας, εδώ θα φτιάξετε το απαραίτητο αντικλειδί. Πραγματικά τα έχει όλα!

The store that has absolutely everything! Here, you will find anything you need for your home and all you miss to make your vacation more pleasant and relaxing. Attractive plates, glassware, flatware, cookware, pillows, rugs, plastic storage containers, baskets, candles, lanterns, many ornaments, flower pots, camping items, torches for your parties, hammocks, barbeque grills, thermoses, coffee pots (including for Greek coffee), special cleaning products and many other things. Before losing your keys, it's a good idea to have a spare one which can be made right here! It truly DOES have everything you need!

Τριοβάσαλος / Triovassalos
 magazaki@otenet.gr
 Τηλ./ Tel.: (+30) 22870 28177
 Κiv./ Mob.: (+30) 6978 9128013
 Fax: (+30) 22870 28177

Χρυσόμηλο / Chrysomilo

Ο εμπνευσμένος μοντέρνος χώρος αναδεικνύει τη λάμψη των χρυσών και ασημένιων κοσμημάτων. Χειροποίητα έργα Ελλήνων δημιουργών, παραδοσιακά ή μοντέρνα, αθλή και συλλογές επώνυμων οίκων, όπως Cavalli, Vogue και Li.La.Lo. «Μοναδικό» κόσμημα όμως δεν είναι μονό το ακριβό. Πρωτοποριακά τα δαχτυλίδια και τα σκουλαρίκια που συνδυάζουν αρμονικά το χρυσό με το ασημί. Χαρακτηρίζονται από πρωτοτυπία σχεδίου, κομψότητα και διακριτική πολυτέλεια. Αθηναία «κοσμήματα» για γυναίκες που ξέρουν να ξεχωρίζουν.

Στο Χρυσόμηλο θα σας ενθουσιάσει και θα ικανοποιήσει απόλυτα τις προσωπικές σας επιθυμίες η πλούσια ποικιλία προσκλητήριων γάμου και βάπτισης, δημιουργίες του οίκου Καβαλιέρος, η ιδιαίτερη συλλογή από μπομπονιέρες, αθλή και οι βέρες, σύμβολα αγάπης για μια ζωή.

This inspired modern store brings out the luster of gold and silver jewelry. Hand-made pieces, traditional or modern, created by Greek designers or even collections by famous brands such as Cavalli, Vogue and Li.La.Lo. But, "luxury" does not have to be expensive. Don't miss out on the innovative rings and earrings blending silver with gold. They are characterized by creativity, originality and elegance. True "jewels" for conspicuous women who know how to get someone's attention.

At Chrysomilo you will also be excited by a wide variety of unique artistic wedding or christening invitations made by "Kavalieros graphic arts" as well as a vast assortment of wedding favors. The wedding rings displayed will impress you so much that you'll truly enjoy wearing them for a lifetime.

Αδάμας / Adamas | Ανοιχτά / Open: όλο το χρόνο / all year | xrysomilo@gmail.com | Τηλ. / Tel.: (+30) 22870 23617 | Κιν. / Mob.: (+30) 6977 432883

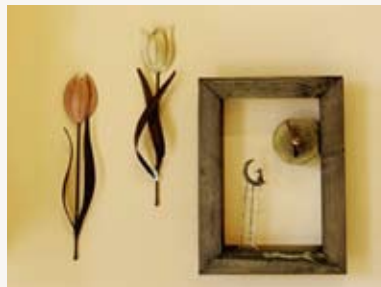
Ασήμι στο κύμα / Silver by Sea

Αίσθηση γοητείας και κομψότητας.
Κριτήριο η αγάπη στο υφαίο.

Σας περιμένουν πρωτότυπα και υψηλής αισθητικής χειροποίητα κοσμήματα, ασπμένια ή μπρούτζινα, επώνυμα και μη. Ξεχωρίζουν για τη φινέτσα και την ποιότητά τους τα μεταξωτά ή βαμβακερά ρούχα, οι τσάντες, τα φουληάρια καθώς και τα γνήσια καπέλα panama. Για το σπίτι πανέμορφες οι καλλιτεχνικές δημιουργίες από κεραμικό ή γυαλί - κυτό ή φυστό μοναδικά τα ρολόγια τοίχου, τα φωτιστικά, τα ριχτήρια και τα ενθύμια από τη Μήλο.

A sense of charm and style. Love of beauty is apparent in this shop. Show-cased are extraordinary, fashionable handmade jewelry, silver or bronze, including pieces by well known designers. Cotton and silk clothes, handbags, scarves, as well as the original Panama hats stand out for their elegance and quality. For household, carefully selected artistic ceramic or glass creations - fused or blown, unique wall clocks, throws, lamps and souvenirs from Milos.

Πολλώνια / Pollonia
(στον κεντρικό δρόμο / on the main road)
www.gifts-milos.com
silverbysea@gmail.com
Τηλ. / Tel.: (+30) 22870 41269
Κιν. / Mob.: (+30) 6972 304560

Χάρισμα / Charisma

«Χάρισμα» για σας ή τους αγαπημένους σας. Χειροποίητα κοσμήματα, ασπμένια, χάλκινα ή υφασμάτινα, από Έλληνες δημιουργούς. Άνετα και δροσερά καθαροκαυρινά ρούχα - ξεχωρίζουν ανάμεσά τους σε ύφος θεατρικό τα πολυμορφικά της Ιωάννας Κουρμπέλλα, το καθένα φοριέται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Μαγιώ, αξεσουάρ και πανέμορφα φουληάρια για εντυπωσιακές εμφανίσεις. Φαναράκια, κηροπήγια κι ένα σωρό άλλα καλόγουστα διακοσμητικά. Στην αισθητική του χώρου και στα έντονα χρώματα των κεραμικών κοσμημάτων αποτυπώνεται η ευαισθησία της Λουκίας.

"Charisma" for you or your loved ones. Take a look at some wonderful handmade silver, bronze or fabric jewelry by Greek designers. Comfortable and cool summer clothes are also available; Ioanna Kourbela's multi-modular collection differentiates among them. Indulge in a wide array of swimwear, accessories and beautiful wraps for spectacular appearances. Other alternatives for gifts are lanterns, candlesticks and an assortment of trendy decorations. Lucia's sensitivity is depicted in the bright colored ceramic jewelry, the exceptional decorations and basically everywhere throughout the store.

Πολλώνια / Pollonia
Facebook: Xarisma - milos island
Τηλ. / Tel.: (+30) 22870 41119
Κιν. / Mob.: (+30) 6909 698218

Γάμος στη Μήλο
Wedding in Milos

Γάμος στη Μήλο

Ο γάμος ήταν πάντα ένα σημαντικό γεγονός για την κοινωνία της Μήλου. Τον γιόρταζαν με γλέντια, νησιώτικα βιολιά και τουφεκιές. Όλα ξεκίναγαν με τη διαμεσολήβηση της προξενήτρας και τη διαπραγμάτευση της προίκας. Μετά την αμοιβαία υπόσχεση ο αρραβωνιαστικός δικαιούνταν να συνοδεύει την κοπέλα στην εκκλησία και να την επισκέπτεται ως αργά στο σπίτι της!

Τη μέρα που άνοιγε το σπίτι για το «κρεβάτι» απαραίτητο ήταν το κέρασμα με γλυκό κουφέτο. Το πρόσφεραν σε φοντανιέρα πάνω σε δίσκο και οι καλεσμένοι έπαιρναν μια κουταλιά για να ευχθούν το ζευγάρι. Με το ίδιο γλυκό υποδεχόταν και η πεθερά τους νίνυφους μετά το γάμο στο σπίτι τους.

Για το γαμήλιο γλέντι οι συγγενείς έφεραν 12 ψωμιά, ένα αρνί κι ένα ασκί γλυκό κρασί. Την Κυριακή μετά το γάμο γινόταν ο αντίγαμος, ένα γλέντι στο σπίτι του γαμπρού αυτή τη φορά.

Πολλά απ' αυτά τα έθιμα μπορεί να ξεχάστηκαν στις μέρες μας, τα γαμήλια γλέντια, όμως, ακόμη «καλά κρατούν»...

Wedding in Milos

Weddings have always been a very special occasion for the community of Milos. They were celebrated with traditional parties, violins and gunshots. The starting point was the mediation of the matchmaker and the negotiation of the dowry. Only after the mutual promise, the fiancé would be entitled to escort the woman to church and to visit her at home until late at night!

Before the big day, the couple organized a celebration called Krevati (Greek for bed). The guests were offered the traditional sweet "koufeto" made of honey, sweet pumpkin and almonds. After the wedding, the mother in law used to welcome with this same sweet the newlyweds at their new home.

For the wedding party, the family members would bring 12 loaves of bread, a lamb and a goat-skin container with sweet wine. The Sunday after the ceremony, the celebrations continued, this time at the groom's home.

Many of these customs may be forgotten these days, but, the traditional wedding celebrations still stand strong!

Milos Events

Μήλος, Κίμωλος, κυκλαδίτικο ονειρεμένο σκηνικό για τις ξεχωριστές στιγμές της ζωής σας κι εσείς πρωταγωνιστές αυτού του ονείρου. Οι διοργανωτές του MILOS EVENTS αφουγκράζονται τις επιθυμίες σας και σας προτείνουν πρωτότυπα θέματα, σάς συμβουλεύουν, είναι δίπλα σας σε κάθε βήμα από την πρώτη μέχρι την κορυφαία στιγμή, προσφέροντας σας ό,τι χρειάζεται για να σας μείνει αξέχαστη η λαμπερή αυτή ημέρα.

Προτεραιότητα πάντα οι επιλογές σας...

Γάμος πολιτικός ή θρησκευτικός, επέτειος, βάφτιση, γιορτή ή πάρτι, όποια κι αν είναι η εκδήλωση, θα σας βοηθήσουν να κάνετε το όνειρο σας πραγματικότητα.

Το Milos Events είναι παράρτημα του ATHENA TRAVEL SERVICES.

Milos Events

Milos, Kimolos, beautiful Cycladic islands offering a dream setting for the most important moments in your life. Once you decide on a Wedding in Milos or Kimolos, the first question will be "How...?" The people of MILOS EVENTS have the Know-How. They will consider all your wishes, they will suggest unique and original themes, they will advise you and be by your side all the way to the most eminent moment, so that this special day never fades in your minds.

Your choices always their priority...

Whether you want a religious or civil wedding, a vow renewal, an anniversary party, your baby's christening or any other event, Milos Events will be there to make your dream come true!

Milos Events is a subsidiary of ATHENA TRAVEL SERVICES

Οργανώστε μια λαμπερή δεξίωση σχεδιασμένη ειδικά για εσάς

Γαμήλιο γλέντι στο προαύλιο της εκκλησίας, σ' ένα club, στο κτήμα σας ή σε μια αγαπημένη παραλία; Εσείς απλά διαλέγετε και οι συνεργάτες του Wedding in Milos με τη μακρόχρονη εμπειρία και την αξιοπιστία τους θα φροντίσουν να κάνουν τα όνειρα σας πραγματικότητα. Πολλές οι προτάσεις τους για ένα θουλουδένιο - και όχι μόνο - αρμονικό σύνολο διακόσμησης, για προσκλητήρια, μομπονιέρες, λαμπάδες αλητά και καλλιτεχνικά παρουσιασμένα εδέσματα σε γεύσεις που θα σας συναρπάσουν. Ακόμη, αναλαμβάνουν τη φωτογράφιση και τη βιντεοσκόπηση κάθε σημαντικού για σας γεγονότος.

Throw a fascinating wedding reception especially designed for you

Are you planning to have a wedding reception at the church yard, a club, at your own venue or on your favourite beach? All you need to do is ask the people of "Wedding in Milos" to employ their great experience and reliability in order to make all your dreams come true. They will suggest numerous ideas for a floral or other harmonious decoration, they can prepare your wedding invitations, the wedding favours (bombonieres), the candles as well as all artistically presented tasty food that will impress you! Moreover, they can coordinate your event's photography and videography so as to keep your special moments memorable.

Τριοβάσαλος & Τρυπντή / Triovasalos & Trypiti | www.weddinginmilos.gr | info@weddinginmilos.gr
Τηλ./ Tel.: (+30) 22870 23480, 22870 21139 | Κιv./ Mob.: (+30) 6946 686063, 6944 411119, 6946 372705

Glaronisia Catering

Φωτογραφία - Μάντη Λυκερίδου Βελητά Photography - Mady Lykeridou Veleta

Ξεχωριστές στιγμές, γεμάτες γοντεία και συναίσθημα, όχι μόνο χαραγμένες στη μνήμη σας αλλά και αποτυπωμένες σε όλη τους την ένταση με τη δημιουργική και καλλιτεχνική ματιά της Μάντη.

Η αγάπη της για τον αυθορμητισμό των στιγμιότυπων συνδυασμένη με τη διακριτικότητα, τον επαγγελματισμό και την τεχνική-καλλιτεχνική επεξεργασία των φωτογραφιών αποδίδουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του γάμου, της βράφτισης ή του επαγγελματικού σας χώρου.

Special, glamorous and emotional moments that not only live in your memory but are also captured at their full intensity from Mady's creative and artistic viewpoint.

Photographs that lively reveal the story and atmosphere of the day, photographs with a strong visual appeal. Her admiration in spontaneous snap-shots combined with discretion, professionalism and creative photo-processing techniques convey the unique trait of a wedding, a baptism or even your business.

Αδάμας / Adamas
mady@mymilos.gr
Kiv. / Mob.: (+30) 6937 633506

Ήχος & Φως / Vision & Sound

Γάμος σημαίνει γλέντι και χορός. Εσείς βάλτε το κέφι και τους καλεσμένους, αφήνοντας τους έμπειρους επαγγελματίες της Vision & Sound να ντύσουν ηχητικά και οπτικά τη βραδιά! Επιπλέον μπορούν να καλύψουν βαπτίσεις, συνέδρια, συναυλίες, karaoke party και κάθε άλλη εκδήλωσή σας με ηχοσυστήματα τελευταίας τεχνολογίας ή να σας ενοικιάσουν φωτορυθμικά, μηχανές καπνού και video projectors. Η μεταφορά και το στήσιμο των μηχανημάτων γίνεται από τους ίδιους.

Marriage means feast and dance. You arrange the fun and the guests, leaving the experienced professionals of Vision and Sound to manage the audio and visual features of the evening! In addition, they can cover christenings, and any other event with the latest sound system gear or even to rent lights, smoke machines and video projectors. The equipment is sent to you and set up by them as well.

Κατήφορα / Katifora
www.vision-sound.gr
dpoulimenos@vision-sound.gr
Tηλ./ Tel.: (+30) 22870 21220
Fax: (+30) 22870 21440

Αμαρυλλίς

Η Αμαρυλλίς και οι άνθρωποι της σας σαγηνεύουν με λουλουδιένια χρώματα και αρώματα. Με τη δική τους φαντασία και καθαισθησία και τις δικές σας επιλογές λουλουδιών και χρωμάτων δημιουργούν δώρα αγάπης, ανθοδέσμες και ανθοσυνθέσεις. Αν τα αγαπημένα σας πρόσωπα βρίσκονται μακριά, αναλαμβάνουν αποστολές τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Σας προτείνουν αστείρευτες ιδέες για στολισμούς γάμου, βάφτισης, δεξίωσης και κάθε γιορτινής εκδήλωσης της ζωής σας. Η αγάπη και το μεράκι τους θα είναι πολύτιμοι βοηθοί σας και στην κατασκευή του κήπου ή τη διακόσμηση του σπιτιού σας.

Amaryllis Boutique Flower

Amaryllis and its owners will capture you with floral colors and aromas. Using their imagination and style mixed with your choice of flowers, they create love presents, bouquets and floral combinations. Even if your loved ones are away, they can send your flowers anywhere in Greece and abroad. They will also give you endless decoration ideas for weddings, christenings, dinners or any happy event in your life. Their love and passion will also be valuable help to you while designing your garden or decorating your house.

Αδάμας / Adamas | vaplaton@hotmail.com | Τηλ. / Tel.: (+30) 22870 24225 | Κιv. / Mob.: (+30) 6937 833563 | Fax: (+30) 22870 24225

Ονειρεύεστε το γάμο σας στη Μήλο; Wishing to have your dream wedding in Milos?

Εμπνευστείτε από τον οδηγό μας. Εδώ θα βρείτε προτάσεις για ένα αξέχαστο και επιτυχημένο γάμο: *

Get inspired by our guide. Here you will find suggestions for a successful and unforgettable wedding: *

Διοργάνωση / Wedding Planners: Milos Events (62), Wedding in Milos (63), Athena Travel (68).

Βέρες / Wedding rings: Chrysomilo (57)

Προσκλητήρια / Invitations: Chrysomilo (57). **Μπομπονιέρες / Bombonieres:** Marmara, sand-made (53), Chrysomilo (57), Giasemi - Wedding in Milos (63)

Άνθη & Στολισμοί / Flowers & Decoration: Giasemi - Wedding in Milos (63), Amaryllis (65)

Φωτογραφία / Photography: Mady Lykeridou Veleta (64 & 44)

Ήχος & Φως / Sound & Lighting: Vision & Sound (64). **Catering:** Glaronisia - Wedding in Milos (63 & 94), Alevromylos (87) **Γλυκό Κουφέτο / Traditional "Koufeto" sweet:** Palaios (101), Glykofilema (103), Kivotos (103) **Τούρτες / Wedding cake:** Palaios (101), Angeliki (102), Kivotos (103) **Bachelor Party:** Akri (98), Scala (98)

Γλέντι του γάμου / Wedding Reception: Santa Maria Village (73), Petrino (88), Armyra (89), Artemis (95), Akri (98)

Νυφικές Σουίτες - Ξενοδοχεία / Honeymoon Suites - Hotels:

Hotel Liogerma (72), Santa Maria Village (73), Hotel Thalassitra Village (73),

Asterias Suites (74), Best Western Del Mar Hotel (75), Melian Boutique Hotel & Spa (75)

Νυφικές Σουίτες - Καταλύματα / Honeymoon Suites - Guestrooms:

Santa Maria Luxury Suites (77), Tsakanos Syrma (78), Archondoula Studios (79), Niriides Studios (80), Kapetan Tassos Suites (81), Captain Zeppos (81), Kostantakis Studios & Winery (82), Nausika (82), Salt (83), Aloni (84), Psaravolada Resort (85)

Περιοποίηση Νύφης / Bridal preparation: Salon de Beauté (111)

Μεταφορά στην εκκλησία / Transportation to the church:

• με αυτοκίνητο, άμαξα, ελικόπτερο... / by car, horse-coach, helicopter... Athena Travel (68)

• με αυτοκίνητο / by car - Milos Cars (70) • με σκάφος / by boat - Thalassitra (106)

* Ο αριθμός της σελίδας αναφοράς ακολουθεί σε παρένθεση / Page references are mentioned In parenthesis.

Τι, που & γιατί What, where & why

Ταξιδιωτικά γραφεία
Travel Services

Ενοικιάσεις αυτοκινήτων
Car Rentals

Ξενοδοχεία / Hotels

Καταλύματα / Guestrooms

Εστιατόρια / Restaurants

Beach Cafés, Cafés - Bars
Clubs, Live music

Καφέ & Ζαχαροπλαστεία
Coffee & Pastry shops

Παραδοσιακά Γλυκά & Εδέσματα
Traditional Sweets & Savories

Δραστηριότητες / Activities

Ευεξία / Wellness